Jaarverslag 2017

Colofon
© 2018
Stichting Primenius
Postbus 12 | 9665 ZG | Oude Pekela
Bezoekadres
Scholtenswijk 10 | Oude Pekela
Tel. 0597 676 955

Inhoudsopgave

Jaarverslag 2017 1

Voorwoord 6

1. Profiel van de organisatie 7

1.1 Algemene identificatiegegevens 7

1.2 Missie en visie van de organisatie 7

1.3 Kerngegevens 8

1.3.1 Kernactiviteiten en nadere typering 8

1.3.2 Werkgebied 8

1.3.3 Belanghebbenden 9

1.4 Structuur van de organisatie 9

1.4.1 Juridische structuur 9

1.4.2 Besturingsmodel 9

1.4.3 Organogram van Primenius 9

1.4.4 College van bestuur 10

1.4.5 Staf & administratieve ondersteuning 10

1.4.6 Directeurenberaad, clusters & managementoverleg 10

1.4.7 Gemeenschappelijke medezeggenschapsraad Primenius 11

1.4.8 Klachtenrecht 16

1.4.9 Scholen 16

1.4.10 Samenwerking 17

2. Beleid, inspanning & prestaties 18

2.1 Identiteit 18

2.1.1 Inhoud van de begeleiding op de scholen 198

2.1.2 Over de organisatie 19

2.1.3 Horizontale verantwoording 19

2.1.4 Identiteitsbegeleiding in beeld 20

2.2 Onderwijskundig beleid & kwaliteit 22
2.2.1 Kwaliteit van de zorg 23
2.2.2 Eindtoetsscores schooljaar 2016-2017 26
2.2.3 Inspectie van het Onderwijs 27
2.2.4 Inzet middelen prestatiebox 29
2.2.5 ICT 30
2.2.6 Resultaten cluster Onderwijs 32
2.2.7 Resultaten cluster Identiteit 33
2.3 Personele zaken 34
2.3.1 Resultaten cluster Personeel & Organisatie 35
2.3.2 Verzuim 36
2.3.3 Personele bezetting 37
2.4 Materieel beleid 38
2.4.1 Bestuurlijke overleggen met gemeenten (OOGO en zogenaamde Transitietafels)…… 39
2.4.2 Ontwikkelingen op het gebied van nieuwbouw (het kindcentrum), uitbreidingen en aanpassingen 40
2.4.3 Voorscholen 43
2.4.4 Regulier onderhoud 43
2.4.5 Resultaten cluster FM&H 44
2.5 Financieel beleid 44
2.5.1 Algemene ontwikkeling 44
2.5.2 Vermogenspositie 46
2.5.3 Exploitatieresultaat 47
2.5.4 Baten 47
2.5.5 Lasten 49
2.5.6 Treasurybeleid 54

3. Continuïteitsparagraaf 54

3.1 Verslag raad van toezicht 59

3.2 Risicoparagraaf & aanwezigheid en werking van het interne risicobeheersings- en controlesysteem 63

Bijlage leerlingaantallen.....66

Voorwoord

Het bestuur blikt terug op de ontwikkelingen in en rondom Primenius. Als maatschappelijke organisatie die opereert met publieke gelden wil de stichting transparant zijn. Daarom legt zij jaarlijks met een helder jaarverslag verantwoording af naar het ministerie, de ouders, werknemers en de (G)MR over de resultaten en de wijze waarop haar plannen zijn gerealiseerd.

Primenius is een financieel gezonde stichting. Met 33 scholen en 477 personeelsleden (vast en tijdelijk) verzorgt zij katholiek onderwijs voor circa 4.858 kinderen in de provincies Groningen en Drenthe.

Primenius hanteert een bestuurlijke structuur, met een platte organisatie en een duidelijke scheiding van toezicht en bestuur. Met de introductie van de wet Goed Onderwijs Goed Bestuur op 1 augustus 2010, is de stap gemaakt richting een raad van toezicht-model. Bij de statutenwijziging op 4 oktober 2010 is gekozen voor de invoering van een model met een raad van toezicht en een college van bestuur (CvB).

De gemeenschappelijke medezeggenschapsraad (GMR) adviseert over het beleid van de stichting en heeft instemmingsbevoegdheid op een aantal beleidsterreinen.

Het jaar 2017 is kenmerkend geweest door de uitvoering van de Wet werk en zekerheid van 2016. De zorg over de inzet van vervangend personeel werd groter. Daarbij kwam ook de landelijke stakingsbereidheid in het primair onderwijs. Ook de medewerkers van de scholen van Primenius hebben gestaakt. De medewerkers willen goed onderwijs blijven bieden en willen daarom minder werkdruk en een eerlijk salaris.

Dit jaarverslag gaat over kalenderjaar 2017 en bestaat uit een bestuursverslag en een jaarrekening.

Aldus vastgesteld door het college van bestuur en goedgekeurd door de raad van toezicht d.d. 13 juni 2018.

De heer J.A.C.H. van Meekeren,
Voorzitter college van bestuur

Mevrouw M.H.M. de Jong,
Voorzitter raad van toezicht

1. Profiel van de organisatie

1.1 Algemene identificatiegegevens

Verslagleggend rechtspersoon van stichting Primenius

Postadres:	Postbus 12
Postcode:	9665 ZG
Plaats:	Oude Pekela
Bezoekadres:	Scholtenswijk 10, Oude Pekela
Telefoonnummer:	0597 – 676 955
Identificatienummer KVK:	41015441
Bestuursnummer:	45000
BRIN-nummer:	AH14
E-mailadres:	info@primenius.nl
Website:	www.primenius.nl

1.2 Missie en visie van de organisatie

De missie en visie van Primenius vormen de basis voor alle activiteiten binnen de stichting. In de missie geeft de stichting aan wat zij wil bereiken en op welke manier zij dat denkt te doen. Alvorens aandacht te besteden aan de brede visie van Primenius wordt stilgestaan bij de algehele kaders, die zijn vastgesteld binnen de stichting en verwoord in het volgende *mission statement*:

“Primenius staat voor hoog gekwalificeerd, meetbaar en eigentijds onderwijs en opvoeding, sterk gericht op de katholieke identiteit.”

Deze missie vormt het bestaansrecht van de stichting en onderscheidt haar in het onderwijsveld.

Kernaspecten van de visie

Op basis van de missie formuleert Primenius onderstaande kernaspecten van de visie.

1. Katholiciteit en opvoeding

De stichting geeft aan wat zij waardevol en belangrijk vindt voor de opvoeding en vorming van de kinderen op haar scholen, en hoe dit normatief kader binnen haar scholen gestalte krijgt. In een open dialoog met de katholieke geloofsgemeenschap ondersteunen we elkaar om de identiteit van kinderen te ontwikkelen.

2. Zorg

De organisatie van de stichting geeft de scholen een sfeer van veiligheid en geborgenheid. Daarmee kan onderwijs geboden worden aan kinderen in diverse onderwijskundige richtingen en stromingen, afgestemd op hun behoeften, talenten en mogelijkheden.

3. Kwaliteit en deskundigheid

In alle geledingen van de stichting zijn gekwalificeerde mensen aanwezig die de organisatie vormgeven vanuit hun taken en verantwoordelijkheden.

4. Vrijheid in gebondenheid

De stichting kenmerkt zich door samenhang en daadkracht, waar iedereen op eigen niveau verantwoordelijkheid draagt binnen de gestelde kaders.

5. Participatie

Binnen de stichting ondersteunen school en ouders elkaar om de ontwikkeling van de school en de kinderen te bevorderen. De gedeelde opvoedings- en vormingsdoelen zijn daarbij het uitgangspunt. Deze vorm van participatie wordt educatief partnerschap genoemd en heeft betrekking op de ouderbetrokkenheid. Daarnaast hecht de stichting veel waarde aan de leerlingenparticipatie, waarbij kinderen worden betrokken bij de ontwikkeling van de school.

6. Openheid en transparantie

Transparantie, zowel intern als extern, is kenmerkend voor de organisatie.

7. Proactief en innovatief

De stichting heeft zicht op ontwikkelingen in de samenleving. Vanuit haar maatschappelijke verantwoordelijkheid zet zij op actieve wijze (onderwijskundige) vernieuwingen in gang, waarbij samenwerking met andere partijen niet wordt uitgesloten.

8. Integrale benadering en afstemming

Integraal beleid wordt ontwikkeld door de gehele organisatie. Afstemming tussen de diverse organisatielagen is een voorwaarde. Vanuit het principe ‘decentraal wat kan, centraal wat moet’ worden taken en bevoegdheden zo laag mogelijk in de organisatie neergelegd.

9. Slagvaardig

De stichting heeft een structuur waarin beleidsontwikkeling en beleidsuitvoering maximaal worden gerealiseerd. De besluitvorming is doelmatig en slagvaardig.

10. Strategisch beleid

De missie en visie van Primenius zijn vertaald in het stichtingsondernemingsplan, inclusief het strategisch meerjarenbeleid. De uitgangspunten zijn meetbaar en doelgericht.

1.3 Kerngegevens

1.3.1 Kernactiviteiten en nadere typering

Primenius staat voor hoog gekwalificeerd, meetbaar en eigentijds onderwijs en opvoeding, sterk gericht op de katholieke identiteit. De stichting stelt zich ten doel om onderwijs en opvoeding van een kwalitatief hoog niveau te bieden aan alle kinderen die haar zijn toevertrouwd. De uitgangspunten zijn vastgelegd in de visie van de stichting (zie 1.2).

1.3.2 Werkgebied

Het werkgebied van Primenius omvat 33 scholen in de provincies Groningen en Drenthe. De scholen zijn gevestigd in veertien gemeenten.

1.3.3 Belanghebbenden

De kinderen en hun ouders zijn de belangrijkste belanghebbenden van Primenius. Zij vormen het bestaansrecht van de organisatie. Andere belanghebbenden zijn het Ministerie van Onderwijs Cultuur & Wetenschap (OC&W), de Inspectie van het Onderwijs, oudervereningingen van de scholen, diverse pabo's en lokale en provinciale overheden in het werkgebied van Primenius.

1.4 Structuur van de organisatie

1.4.1 Juridische structuur

Primenius is op 1 januari 2016 ontstaan uit een fusie tussen Fidarda en de Stichting Katholiek Onderwijs Drenthe (SKOD). Sinds 2010 is er sprake van een raad-van-toezichtmodel. De vestigingsplaats van Primenius is Oude Pekela. De stichting wordt aangestuurd door de voorzitter college van bestuur.

1.4.2 Besturingsmodel

De directeuren zijn integraal verantwoordelijk voor de dagelijkse gang van zaken op de scholen. Samen vormen zij het directeurenberaad dat met de voorzitter van het college van bestuur eens per zes weken bijeenkomt. De directeuren zijn verdeeld over vier clusters, te weten Onderwijs, Identiteit, Personeel & Organisatie en Financiën, Materiële zaken & Huisvesting. De vier clustervoorzitters houden samen met de voorzitter van het college van bestuur, de directeur Kwaliteit & Onderwijsondersteuning en de beleidsadviseur iedere zes weken een managementoverleg (MO) ter voorbereiding op het directieberaad.

1.4.3 Organogram van Primenius

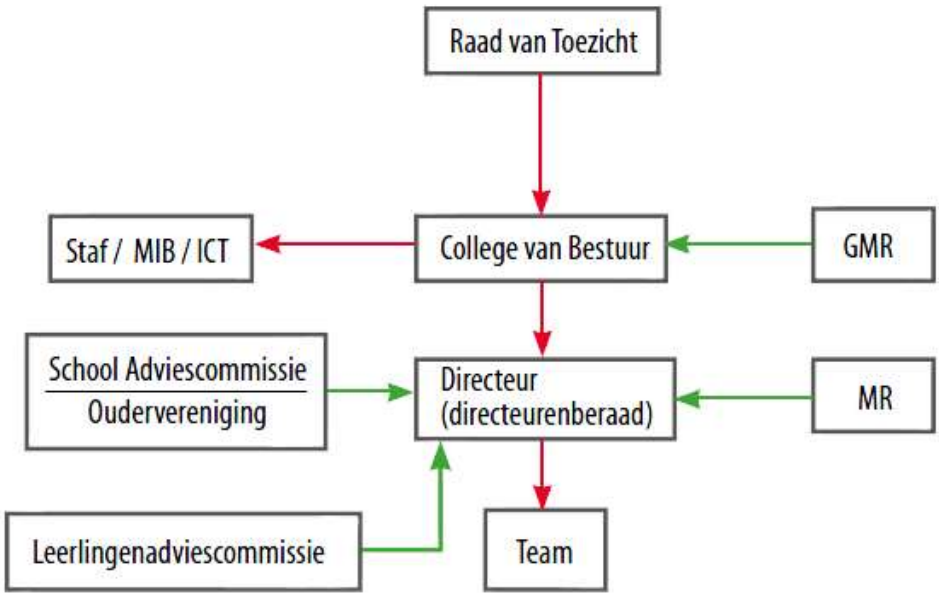

De rode lijnen in het organogram geven de hiërarchie binnen de stichting weer. De groene lijnen staan voor de ondersteuning en de adviezen die zij geven.

1.4.4 College van bestuur

Het college van bestuur (CvB) bestaat uit:

De heer J.A.C.H. van Meekeren (voorzitter). Bezoldiging in 2017 was € 128.789,- (conform de Wet normering bezoldiging topfunctionarissen).

Het CvB wordt ondersteund door een stafbureau. De loonkosten voor bestuur en management bedragen 2,20% van de totale loonkosten in de organisatie. Het gemiddelde percentage loonkosten voor besturen die zijn aangesloten bij het Onderwijsbureau te Meppel (zie 1.4.5) ligt op 3,23%.

Schoolbezoeken

Dit jaar bezochten de bestuurder en de directeur Kwaliteit & Onderwijsondersteuning de scholen van Primenius om de ontwikkeling en voortgang op alle beleidsniveaus te bespreken. Vaste agendapunten tijdens deze bezoeken waren onder andere de actiepunten uit het vorige schoolbezoek en personele ontwikkelingen. Voor de schoolontwikkeling zijn de jaarplanning van de Schoolmonitor, onze sociaal-emotionele ontwikkeling/veiligheid en de resultaten van de stichting aan de orde gekomen.

1.4.5 Staf & administratieve ondersteuning

Verantwoordelijk voor de dagelijkse bestuurlijke werkzaamheden en contacten zijn onderstaande
personen.

Mevrouw T.A. van der Kraan	Beleidsadviseur
Mevrouw S.M.A. Schippers	Personeelsadviseur
Mevrouw Y.F. de Bruin	Personeelsadviseur
Mevrouw M. Heidema	Medewerker P&O (per 1 september 2017)
Mevrouw A.M. Hamar de la Brethonière	Bestuurssecretaresse
Mevrouw A.D. Tuin	Medewerker secretariaat

Het Onderwijsbureau Meppel verzorgt de personele en financiële administratie.

Onderwijsbureau Meppel

In 1987 is door de katholieke schoolbesturen in Noord-Nederland een eigen ondersteunend en adviserend bureau opgezet: het Onderwijsbureau Meppel. De voorzitter van het college van bestuur van Primenius heeft tevens zitting in het bestuur van het onderwijsbureau.

Het Onderwijsbureau Meppel werkt met ruim 80 medewerkers voor ruim 450 scholen en 60 (school) besturen en is daarmee specialist op het gebied van onderwijsdienstverlening. Het bureau ondersteunt de bestuurders, bovenschools managers en schooldirecties op het gebied van administratie, beheer en beleid.

1.4.6 Directeurenberaad, clusters & managementoverleg

Om samenwerking en samenhang tussen de diverse geledingen in het onderwijs te versterken, werken de directeuren samen in vier clusters. Ieder clusterlid is verantwoordelijk voor één van de beleidsterreinen. Gezamenlijk behandelen zij de gestelde doelen en

resultaten van het stichtingsondernemingsplan. In het managementoverleg (MO) laat het cluster zich vertegenwoordigen door de clustervoorzitters.
Deze vier voorzitters vormen samen met de directeur Kwaliteit & Onderwijsondersteuning, de beleidsadviseur en het college van bestuur het managementoverleg. Daarnaast hebben alle directeuren elke zes weken overleg in het directeurenberaad.

Samenstelling clusters

Cluster Identiteit
Mevrouw A. Alers, clustervoorzitter/lid MO
Mevrouw A. Voss
Mevrouw A. Reckers
Mevrouw M. Tolboom
Mevrouw T. Oosting
Mevrouw H. Bakker
De heer E. Manning
De heer T. Knippers (Onderwijsbureau Meppel)

Cluster onderwijs
De heer A. Otten, clustervoorzitter/lid MO
De heer P. Möhlmann
Mevrouw C. van der Veen
Mevrouw M. Wielage
De heer N. Schutte
Mevrouw R. van der Velde
Mevrouw J. Smit
Mevrouw M. Maarsingh
Mevrouw S. Wolken

Cluster Financiën, Materieel & Huisvesting
Mevrouw M. Sijmons, clustervoorzitter/lid MO
Mevrouw M. van der Wal
Mevrouw M. de Boer
De heer W. IJtsma
De heer P. Muter
Mevrouw W. Geuzinge
Mevrouw J. Wilthof

Cluster Personeel & Organisatie
Mevrouw A. Boels, clustervoorzitter/lid MO
Mevrouw L. van de Ven
De heer A. Heemskerk
De heer H.J. Meijer
Mevrouw J. Sinot

1.4.7 Gemeenschappelijke medezeggenschapsraad Primenius

Jaarverslag 2017 gemeenschappelijke medezeggenschapsraad (GMR)

De GMR is gehouden jaarlijks een verslag te presenteren. Het bevoegd gezag, de medezeggenschapsraden van de bij de stichting aangesloten scholen en overige

belangstellenden krijgen zo een beeld van de zaken die in het afgelopen jaar aan de orde zijn geweest. Het jaarverslag loopt parallel met het kalenderjaar.

De missie van de GMR

De GMR draagt bij aan goed onderbouwde en gedragen besluiten die de stichting neemt en ziet toe op de naleving ervan.

De visie van de GMR

De GMR is een volwaardige gesprekspartner met een kritische houding die (in)formeel nauwe contacten onderhoudt met belanghebbenden. Dit doet zij in een sfeer van vertrouwen, door passende kennis en een proactieve en transparante werkwijze.

Samenstelling van de GMR

De bezetting van de GMR was in deze verslagperiode als volgt:

<u>Ouders</u>

De heer M. Blom (tot 25-09-2017) (voorzitter tot 26-06-2017)	Mgr. Bekkersschool, Veendam
Mevrouw M. Bos (penningmeester vanaf 25-09-2017)	RK/PC Jenaplanbasisschool Kristalla, Emmen
De heer M. Dost	St. Walfridusschool, Bedum
De heer M. Wallinga (penningmeester) (tot 26-03-2017)	R.K. Willibrordschool, Stadskanaal

<u>Personeel</u>

Mevrouw H. Amersfoort-Zoer (tot 04-12-2017)	St. Gerardusschool, Emmen
Mevrouw E. Hofman-Beukers	Pastoor Middelkoopschool, Klazienaveen
Mevrouw M. Romp-Ottens	SBO Toermalijn, Emmen
De heer H. Setz (vicevoorzitter tot en voorzitter vanaf 26-06-2017)	Jenaplanbasisschool In de Manne, Veendam

Ambtelijk secretaris is mevrouw A. Neinders-Bos

In de GMR kunnen maximaal vier ouders en vier personeelsleden zitting hebben. De GMR bestaat daarom uit maximaal acht leden.

Uit het bovenstaande blijkt dat er twee tussentijdse vacatures in de oudergeleding en één tussentijdse vacature in de personeelsgeleding van de GMR zijn ontstaan. Daarnaast heeft op basis van het rooster van aftreden in november een tweetal personeelsleden afscheid genomen, van wie één zich herkiesbaar heeft gesteld. Daarom is besloten gelijktijdig GMR-verkiezingen uit te schrijven voor zowel de oudergeleding als de personeelsgeleding van de GMR. Indien verkiezingen nodig zijn, worden deze gehouden begin 2018. De GMR-verkiezingen zijn uitbesteed aan Inkesta, een organisatie die digitale verkiezingen verzorgt.

Naast de GMR heeft iedere basisschool een eigen medezeggenschapsraad met vertegenwoordigers vanuit het personeel en de ouders.

GMR-overleg

De GMR is dit kalenderjaar zes keer in vergadering bijeengekomen: op 13 februari, 27 maart, 26 juni, 25 september, 6 november en 4 december 2017. Een op 17 mei 2017 geplande vergadering is geannuleerd wegens ziekte en afwezigheid van een aantal leden. Indien mogelijk is de voorzitter van het college van bestuur aanwezig geweest bij behandeling van agendapunten waarbij de GMR dat wenselijk achtte.

De GMR bestaat uit personeelsleden en ouders van verschillende scholen. Dit maakt de inbreng divers, waardoor er een representatief beeld ontstaat van wat er speelt binnen de stichting. De samenwerking binnen de GMR wordt als positief en coöperatief ervaren. Ook de aanwezigheid van de voorzitter van het college van bestuur wordt als waardevol beschouwd.

De GMR buigt zich over zaken die voor alle scholen van stichting Primenius van belang zijn en het schoolniveau overstijgen. Het gaat om stichtingsbeleid, met name op het gebied van financiën/beheer, personeel en onderwijsinhoud. De GMR is niet betrokken bij de beleidsontwikkeling, maar beoordeelt de consequenties van het beleid voor de scholen voordat het wordt ingevoerd. De GMR toetst het beleid aan de wettelijke kaders, verleent advies of instemming en fungeert als klankbord. Het kind staat centraal en is daarbij de factor om rekening mee te houden bij het beoordelen van instemmings- en adviesaanvragen. De leerkracht vormt daarbij de meest cruciale factor om de kinderen vervolgens goed te faciliteren.
Vanuit deze uitgangspunten stelt de GMR prioriteiten en geeft hij invulling aan de dossiers die op zijn pad komen.

Verschillende concept-beleidsstukken zijn in de vergadering gepasseerd. Dit heeft geresulteerd in instemming aangaande:
- onderzoek naar de mogelijkheden en gevolgen van schoolovername van Jenaplanbasisschool ’t Sterrenpad te Nuis door Primenius (GMR);
- voorgenomen besluit tot schoolovername van Jenaplanbasisschool ’t Sterrenpad te Nuis door Primenius (GMR);
- aangepast beleid Kasprocedure (GMR);
- gewijzigd medezeggenschapsreglement GMR en medezeggenschapsstatuut (GMR).

Daarnaast is positief geadviseerd aangaande:
- klokkenluidersregeling (GMR);
- offerteaanvraag WGA Eigenrisicodragerverzekering (GMR);
- bestuursbegroting Primenius 2018-2021 (GMR).

Verder zijn onder andere de volgende onderwerpen behandeld:
- bestuurlijke inrichting van de organisatie van Primenius;
- mogelijke consequenties van de Wet werk en zekerheid (ook wel Flexwet genoemd);
- aangepast Treasury statuut 2010;
- rechten en plichten GMR met betrekking tot informatievoorziening aan MR’en;
- aanpassing Verkiezingsreglement, artikel 12 op verzoek GMR;
- personeelsbeleid/goed werkgeverschap Primenius;
- gepersonaliseerd leren;
- situatie R.K. Basisschool De Diedeldoorn te Emmen;

- protocol nevenwerkzaamheden;
- beleid van het bestuur met betrekking tot de (mogelijke) staking op 12 december 2017.

De GMR vindt het organiseren van een voorzittersoverleg en een ontmoetingsavond met leden van de medezeggenschapsraden een geschikt middel om te weten wat er speelt binnen de raden.
In 2017 zijn deze bijeenkomsten echter niet georganiseerd wegens onvoldoende belangstelling.
Vijf MR'en die hebben aangegeven belangstelling te hebben voor een MR-ontmoetingsavond, zijn uitgenodigd voor een informeel overleg met de GMR in maart 2018. In verband met de GMR-verkiezingen en de prioriteit die deze hebben was het niet mogelijk dit nog in 2017 te plannen.

De raad van toezicht (RvT) wil jaarlijks graag tweemaal een overleg met de GMR. Deze informele gesprekken met een delegatie van de RvT hebben plaatsgevonden op 17 mei en op 4 oktober 2017. De GMR heeft deze gesprekken, die gericht waren op informatie-uitwisseling, als positief ervaren.

Activiteiten en doelstellingen GMR

De GMR is over het algemeen volgend in ontwikkelingen en kan weinig proactief sturen, maar kan wel voorbereidend werken. De activiteiten en het bereiken van de doelstellingen zijn dus mede afhankelijk van de bedrijfsvoering.

De GMR werkt met een jaarplan, afgestemd op de jaarplanning van de stichting, om beter voorbereid te zijn op belangrijke zaken die aan bod komen.
Hieronder wordt ingegaan op de onderwerpen die in het jaarplan van 2017 centraal stonden. Bij ieder onderwerp is aangegeven wat de insteek was in het jaarplan en wat de status nu is.

- **Een professionele houding**
  "Inzicht geven in plannen, resultaten en bijsturing (PDCA-cyclus) van de GMR."

  De GMR heeft voor 2017 een jaarplan met een planning opgesteld. Dit jaarplan is afgestemd op de jaarplanning van de Stichting zodat de GMR tijdig in kon spelen op nieuwe ontwikkelingen.

- **Een financieel gezonde stichting**
  "Het beoordelen van de (beleids)voorstellen met als uitgangspunt een financieel gezonde status van de stichting."

  De GMR heeft samen met de voorzitter van het college van bestuur de managementrapportages en de begroting besproken. Door aan te sturen op regelmatige rapportage en deze te bespreken met het CvB, wordt gezorgd dat de stichting deze doelstelling zo goed mogelijk realiseert.

- **Transparant & benaderbaar**
  "De GMR handelt transparant en is benaderbaar."

  De GMR werkt vanuit de visie en de missie die is verwoord in het jaarplan.

- **Gepersonaliseerd leren en leergesprekken (beleidsmatig)**
  "Het volgen van de ontwikkeling van het beleid van Primenius omtrent gepersonaliseerd

leren en leergesprekken. Hieronder wordt verstaan:
- Het onderwijs op de scholen is afgestemd op het niveau van het individuele kind. Hierbij maken de kinderen gebruik van een iPad.
- Ieder kind is eigenaar van zijn eigen ontwikkel- en leerproces. Hiertoe worden leergesprekken met de kinderen gevoerd.
- Een veranderde rol van de leerkracht. Dit vergt de nodige training, ondersteuning en budget."

De invoering van gepersonaliseerd leren wordt gezien als een ontwikkelproces, waarvoor het college van bestuur vier jaar heeft uitgetrokken. Alle scholen zijn – op hun eigen manier en in hun eigen tempo – bezig met de invoering van gepersonaliseerd leren. Het doel is dat dit in 2019 op alle scholen volledig is ingevoerd. Binnen de stichting is een werkgroep gevormd die zich bezighoudt met de ontwikkeling van gepersonaliseerd leren.

- **Een positief kritische blik op goed werkgeverschap**
  "Gezamenlijk met de bestuurder proberen zorg te dragen voor een gezonde en positieve werksetting voor werkgever en werknemer."

  De GMR heeft met het college van bestuur gesproken over de vervangingsproblematiek. In het kader hiervan heeft de GMR zijn zorg geuit over enerzijds de beloning van klassenassistenten die als leerkracht worden ingezet maar niet hetzelfde salaris verdienen. Ook de verantwoordelijkheid voor de inzet van klassenassistenten is hierbij ter sprake gekomen. Anderzijds zijn er ook zorgen over de druk op en extra inzet van de leerkrachten. Deze problematiek is bij het bestuur bekend en heeft de aandacht. Verschillende alternatieven worden nader onderzocht. De oplossing van de vervangingsproblematiek ligt volgens het college van bestuur echter niet binnen zijn invloedssfeer maar bij de politiek.

De doelstellingen voor 2018 zijn gelijk aan de bovenstaande punten.

Vanuit de raad van toezicht en het college van bestuur is KPC Groep ingeschakeld voor een onderzoek naar de organisatiestructuur van Primenius. In het kader hiervan hebben drie leden van de GMR deelgenomen aan een interview en had één lid zitting in een projectgroep waarin de informatie vanuit de interviews is besproken.

Deskundigheid GMR

Om de deskundigheid verder te bevorderen is de GMR voornemens na de GMR-verkiezingen in 2018 een verdiepingscursus medezeggenschap te volgen, zodat ook de nieuwe GMR-leden hieraan kunnen deelnemen.

Wanneer de GMR daar behoefte aan heeft, bestaat de mogelijkheid een externe deskundige te raadplegen.

Communicatie met de achterban

De onderwerpen die tijdens de GMR-vergaderingen aan de orde komen, worden vastgelegd in de notulen. De vastgestelde notulen worden per e-mail verstuurd naar de medezeggenschapsraden van Primenius. Ook worden zij via e-mail op de hoogte gehouden van de onderwerpen die binnen de GMR spelen en kan er onderling contact worden gezocht.

1.4.8 Klachtenrecht

Voor het klachtenrecht is Primenius aangesloten bij de Landelijke klachtencommissie voor katholiek onderwijs in Den Haag. De vertrouwenspersonen voor Primenius zijn de heer H. Becherer en mevrouw A. Wemer.

Het aantal probleemklachten dat in 2017 behandeld is, bedraagt in totaal 17 en zijn allen afgehandeld en opgelost. Vanuit de klachtencommissie in Den Haag is één klacht bij de vertrouwenspersoon ingediend.

Verder is er tweemaal advies gevraagd vanuit het leidinggevend kader voor interventie door de vertrouwenspersoon. Een aantal keren werd dezelfde melding gedaan vanuit meerdere geledingen. Dit betekende voor de vertrouwenspersonen intensivering van de contacten om te komen tot een bevredigende oplossing en de-escalatie.

Centrale thema's waarop de vertrouwenspersonen worden ingeschakeld zijn voornamelijk het pestbeleid en communicatie.

1.4.9 Scholen

De volgende 33 scholen behoren tot de stichting:

Naam	Plaats	Directeur	BRIN-nummer
SWBS Pork	Ter Apel	De heer P. Muter tot 1/8/17 Mevrouw R. van der Velde per 1/8/17	00FI
SBO Toermalijn	Emmen	Mevrouw L. van de Ven	01BO
R.K. Gerardus Majellaschool	Hoogezand	Mevrouw M. van der Wal	03ON
R.K. Willibrordschool	Stadskanaal	De heer M. Berendsen tot 1/8/17 De heer P. Muter per 1/8/17	03RX
St. Gerardusschool	Emmen	Mevrouw M. Sijmons	03RY
R.K. Bonifatiusschool	Ter Apel	Mevrouw R. van der Velde	03SL
NBS Het Blokland	Noordscheschut	De heer P. Möhlmann	04PT
St. Fransschool	Emmen	Mevrouw A. Reckers	04SK
Hoogholtje	Wehe den Hoorn	Mevrouw M. de Boer	05CJ
St. Josephschool	Zandberg	Mevrouw A. Boels	05DB
R.K.B. De Schelp	Uithuizen	Mevrouw M. de Boer	05DQ
St. Vitusschool	Winschoten	Mevrouw M. Tolboom	05KB
St. Walfridusschool	Bedum	Mevrouw M. de Boer	06CI
H. Gerardusschool	Ter Apel	Mevrouw R. van der Velde	06LH
St. Theresiaschool	Barger-Compascuum	Mevrouw M. Wielage	06SI
St. Willibrordusschool	Oude Pekela	De heer A. Otten	06SQ
RKBS De Banier	Zwartemeer	Mevrouw M. Wielage	06QH
RKBS De Hoeksteen	Emmer-Compascuum	Mevrouw A. Reckers	06YD
R.K. Vredeveldschool	Assen	Mevrouw A. Voss	07PA
R.K. Mariaschool	Eelde /Paterswolde	Mevrouw C. van der Veen tot 1/8/17 Mevrouw M. van der Wal per 1/8/17	07QK

St. Antoniusschool	Sappemeer	Mevrouw M. van der Wal	07QM
O.L.V. Sterre der Zee	Delfzijl	Mevrouw J. Smit	07UC
R.K. Heilig Hartschool	Mussel	De heer P. Muter	08PK
St. Antoniusschool	Musselkanaal	De heer P. Stuivenvolt a.i. tot 1/8/17 Mevrouw A. Boels per 1/8/17	08PM
De Brummelbos	Erica	De heer E. Manning	08VC
R.K. Maria in Campisschool	Assen	Mevrouw C. van der Veen	08XL
Kardinaal Alfrinkschool	Emmen	De heer A. Heemskerk	09OB
St. Henricusschool	Klazienaveen	De heer A. van Dal a.i.	10YR
RK/PC Jenaplanbasisschool	Kristalla Emmen	De heer P. Möhlmann	11CB
Pastoor Middelkoopschool	Klazienaveen	De heer N. Schutte	11MD
Mgr. Bekkersschool	Veendam	Mevrouw A. Alers	15DL
De Diedeldoorn	Emmen	Mevrouw M. Maarsingh	21PU
In de Manne	Veendam	De heer A. Otten	23DM

1.4.10 Samenwerking

Primenius is verbonden, met een deelnemingspercentage van 100%, aan Stichting Tamariki, de stichting voor kinderopvang. Verder is Primenius, met een minderheidsbelang en geen beslissende zeggenschap, verbonden met Stichting Samenwerkingsverband PO 20-01, Samenwerkingsverband Passend Onderwijs Noord Drenthe 22-01 en Samenwerkingsverband PO 2203 Hoogeveen, Meppel, Steenwijk en omstreken. En tenslotte wordt er samengewerkt met Coöperatie Regionaal Transfercentrum Primair Onderwijs Groningen U.A., voor het behartigen van de belangen van haar leden op het terrein van werkgelegenheid, arbeidsmobiliteit en voorziening in tijdelijk (vervangings) vacatures.

2. Beleid, inspanning & prestaties

Om de resultaten beter te kunnen monitoren en evalueren zijn alle doelstellingen in het stichtingsondernemingsplan SMART geformuleerd. Jaarlijks wordt daarmee het stichtingsjaarplan gemaakt. Dit is onder meer de basis voor de werkzaamheden in de clusters (zie 1.5.6.).

2.1 Identiteit

De identiteitsbegeleiding van Primenius wordt verzorgd vanuit het Onderwijsbureau Meppel en uitgevoerd door de heer Knippers en mevrouw Wachter.

2.1.1 Inhoud van de begeleiding op de scholen

De volgende algemene aandachtspunten mogen genoemd worden:

- De identiteitsbegeleiding is vooral gericht op de begeleiding van de scholen van Primenius.
- Daarnaast is er voor een goede afstemming contact met het college van bestuur, de beleidsadviseur en de voorzitter van het cluster Identiteit.
- De nieuwe visietekst identiteit met de indeling WWW = Wortels, Waarden, Werken van Primenius is direct in het begin van het schooljaar afgerond in overleg met het cluster Identiteit, het college van bestuur, het directieberaad en de GMR.
- Negen leerkrachten van Primenius hebben in 2015-2016 de nascholing godsdienst/ levensbeschouwing gevolgd in Meppel en de akte behaald.
- In overleg met Sandra Schippers zijn er bij de komst van de grote groep nieuwe leerkrachten binnen de stichting dit jaar drie cursussen nascholing voor de akte Godsdienst/Levensbeschouwing uitgevoerd. In die scholing hebben 47 leerkrachten van Primenius zich zo kunnen scholen en de akte behaald.

Naast de hierboven genoemde punten was er het werk op de scholen, waarbij per school de begeleidingsonderwerpen bepaald worden. Dat leidt tot grote diversiteit, zo maken de tabellen en schema's per school verderop duidelijk. Enkele punten springen eruit:

- Het totaal aan begeleidingsmomenten is weer op het peil van 2014-2015, na een piek in 2015-2016, als gevolg van de overdracht van scholen van identiteitsbegeleider van het Onderwijsbureau Meppel, Wil van den Broek. Evaluatiegesprekken worden met haar gevoerd en planningsgesprekken (voortgangsgesprekken) met de nieuwe Identiteitsbegeleider.
- Twee grote verschuivingen zijn waarneembaar. Allereerst was er een veel grotere aandacht voor 'Identiteit algemeen' en voor 'Dienen'. Daarnaast is dan een geringere aandacht voor 'Vieren' waarneembaar.
- De gegroeide aandacht voor 'Identiteit algemeen' is grotendeels te verklaren door de Scholing Coördinator Identiteit, maar dit jaar ook doordat twee scholen de nascholing voor de akte Godsdienst/Levensbeschouwing in teamverband georganiseerd hebben. En opnieuw waren er enkele scholen – in aantal vergelijkbaar met vorig jaar – die gesproken hebben over de 'Ontwikkeling gezamenlijke visie'. Ook de school die een pelgrimstocht (de Willibrordschool te Stadskanaal) heeft gehouden, mag daarbij geteld worden, want het resultaat van die pelgrimstocht was een nieuwe visie.
- Bij 'Gemeenschap' of 'Gemeenschapsvorming' valt opnieuw op dat er meer begeleidingsmomenten rond 'School-Ouders-Partnerschap' geweest zijn dan vorig schooljaar, een speerpunt van de stichting in het lopende strategisch beleidsplan.
- De aandacht voor 'Vieren' is sterk gedaald, maar dat is te verklaren uit de golfbeweging die rond zo'n onderwerp door de jaren heen waar te nemen is.

De vieringen kunnen vaak ook heel goed in eigen verband ontwikkeld worden (deel van het taakbeleid) en soms is het nodig om daar met het hele team in de identiteitsbegeleiding bij stil te staan. We weten bijvoorbeeld dat er goed gebruik gemaakt wordt van het door de identiteitsbegeleiders ontwikkelde advents- en kerstproject “Angelino en de drie koningen”, waarmee zelf eenvoudig de adventsvieringen en kerstviering ingericht kunnen worden.

- Op het gebied van ‘Leren’ heeft de grote aandacht van vorig jaar zich voortgezet. Enkele scholen hebben hun visie en methode voor sociaal-emotionele vorming in samenhang gebracht met de methode voor godsdienst/levensbeschouwing vanuit de vraag ‘Wat willen we de kinderen leren op beide terreinen en hoe is de samenhang en het onderscheid?’. Hierbij mag ook genoemd worden dat de identiteitsbegeleiders opnieuw een project rond kunst en levensbeschouwing hebben aangeboden aan alle scholen. Dit keer over de Rodintentoonstelling in het Groninger Museum, met een blik op de beelden van Rodin vanuit levensbeschouwelijk perspectief.
- Het onderwerp ‘Dienen’ heeft meer aandacht gekregen, vooral rond goede doelen, enerzijds doordat meer scholen met de vastenactie meededen of voor een ander goed doel wilden kiezen, anderzijds door een brede gedachtenvorming over welke goede doelen de school gedurende het jaar kan en wil ondersteunen. Ook hier geldt: ook al heeft men er niet in de identiteitsbegeleiding bij stilgestaan, toch zijn de vastenactie en vele andere goede doelen op de scholen uitgewerkt. Dit jaar was er op vier scholen een voorstelling tijdens de vastenactie-periode, georganiseerd door de landelijke vastenactie-organisatie, die met veel enthousiasme ontvangen is.

2.1.2 Over de organisatie

- Voor elke school staan per jaar vijf bijeenkomsten, veelal vier met het team en één met de directeur.
- De oorspronkelijke zesde bijeenkomst bij volledige begeleiding is in overleg met het college van bestuur vrijgemaakt voor bovenschoolse begeleiding. Dit jaar vooral in het teken van de uitvoering van de nieuwe scholing Coördinator Identiteit en de begeleiding van het cluster Identiteit.

2.1.3 Horizontale verantwoording

De horizontale verantwoording is een vanzelfsprekendheid binnen de stichting. Openheid en innovatief werken en denken zijn geworteld in de gehele stichting.

De MR’en en SAC’s op schoolniveau worden met regelmaat door de directeur geconsulteerd over en betrokken bij de schoolontwikkeling.

Aan de hand van een vergaderrooster vindt met regelmaat overleg plaats tussen het CvB en directeuren (o.a. managementgesprekken en evaluatie beleid), alsook tussen CvB en de GMR. Wanneer ad hoc situaties daartoe aanleiding geven, wordt er direct een bijeenkomst georganiseerd.

Waar mogelijk – en gelinkt aan de werkzaamheden en missie van de stichting – bieden de medewerkers van Primenius zich aan om interviews te geven voor landelijke en regionale media over de ontwikkelingen die zich binnen de stichting afspelen. Het boegbeeld wordt gevormd door de voorzitter CvB. Laatstgenoemde participeert in diverse branchegerichte netwerken en draagt zijn kennis uit en vergaart de nodige informatie uit diezelfde netwerken om te delen met de gehele stichting.

In de schoolgids, in nieuwsbrieven en op de websites van scholen wordt over diverse onderwerpen met betrekking tot de ontwikkeling van het onderwijs gesproken. Op stichtingsniveau worden de ontwikkelingen gerapporteerd via de diverse geledingen en gedeeld in het management overleg en directieberaad. Ook worden diverse communicatiekanalen gevoed, zoals de website, Facebook en LinkedIn.

2.1.4 Identiteitsbegeleiding in beeld

Hieronder ziet u in de tabellen terug hoe Primenius inzicht krijgt in de accenten die dit jaar gelegd

zijn in de identiteitsbegeleiding

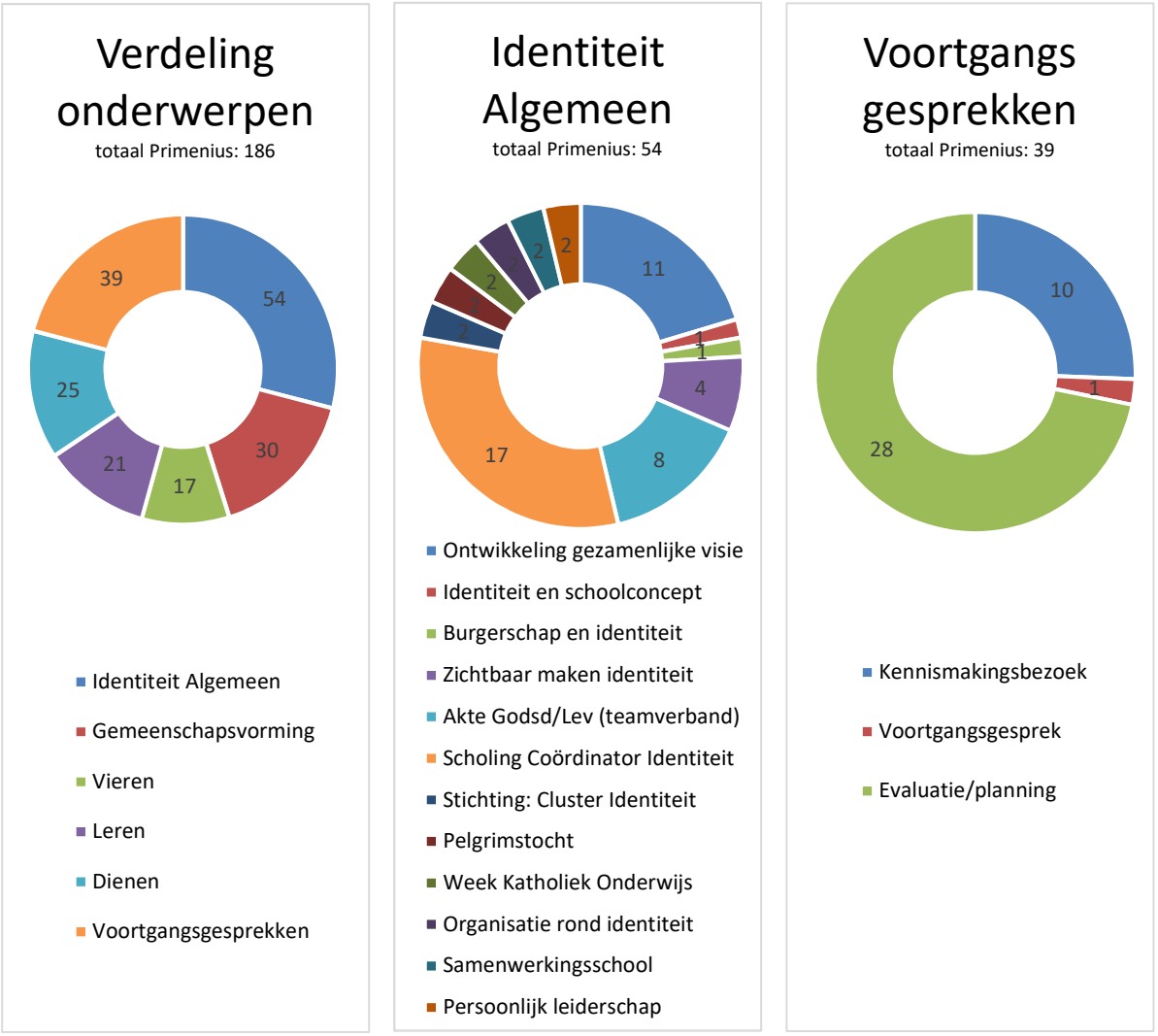

Gemeenschap

totaal Primenius: 30

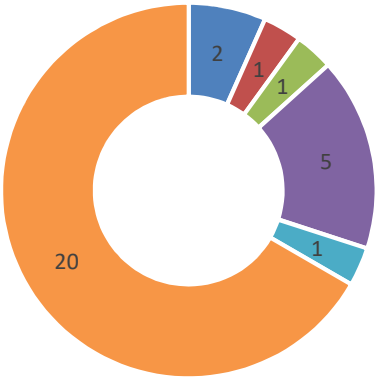

- Communicatie maakt verschil
- Omgangsprotocol
- School in de buurt/dorp
- Relatie school /kerk
- Met kinderen naar de kerk
- School-Ouders-Partnerschap

Vieren

totaal Primenius: 17

- Specifieke viering uitwerken
- Bidden en dagopeningen
- Viertafel / stiltehoek
- Advent- en kerstvieringen
- Aswoensdag/Carnaval vieren
- Vastentijd/Goede Week/Pasen vieren
- Hemelvaart/Pinksteren vieren
- Viering schoolheilige

Leren

totaal Primenius: 21

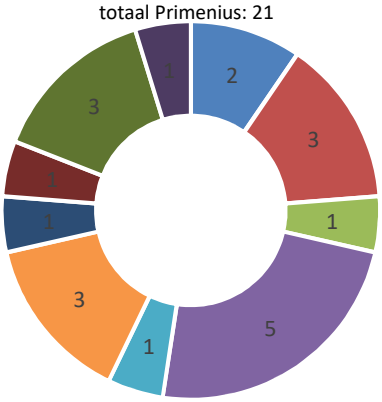

- Visie op Godsd/ Levo
- Methodenkeuze
- Trefwoord opnieuw beoordelen
- Een project nader bekijken
- Bijbelrooster
- Soc.-emot. vorming Levo-persp.
- Levensvragen
- Rodin-project
- Heilige(n) (van de school)
- Eindwerkstukken Nasch G/L

Dienen

totaal Primenius: 25

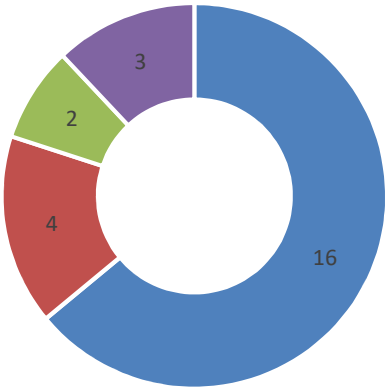

- Goede doelen: Vastenactie of …
- Kind en Rouw en verdriet
- Kind en Scheiding
- Kind en Pesten

2.2 Onderwijskundig beleid & kwaliteit

Op al onze scholen wordt sinds een aantal jaren gewerkt aan de transitie naar gepersonaliseerd onderwijs; op maat gemaakt leren waarbij elk kind een eigen leerroute heeft. Het klassieke jaarstofklassensysteem is binnen de hele stichting inmiddels in meer en mindere mate vervangen door jaarstofklassendoorbrekend onderwijs.
Met name voor de leerkrachten betekent dit een forse wijziging, omdat ze nu veel meer kindgericht en minder groepsgericht gaan werken. Dit wil overigens niet zeggen dat doelen niet op groepsniveau behandeld of ontwikkeld kunnen worden. Uiteindelijk gaat het erom dat het kind op zijn of haar persoonlijke wijze tot die brede ontwikkeling gaat komen. Hierbij volgen we het uitgangspunt dat we moeten vertrouwen op de nieuwsgierigheid en de natuurlijke leerdrang van ieder kind. Ouders spelen een essentiële rol in de ontwikkeling van kinderen, dus ook op het gebied van onderwijs. Het pedagogisch klimaat op iedere school moet alle kenmerken van veiligheid in zich hebben, zodat kinderen vanuit die veiligheid tot ontwikkeling komen.

De leerkracht begeleidt de kinderen vanuit zijn rol als begeleider, mediator en coach en maakt ze hiermee vaardiger voor een leven lang leren.
Tijdens evaluatiemomenten wordt gesproken met kinderen en hun ouders, waarbij het kind voornamelijk de leiding heeft.

Bij deze vorm van onderwijs zijn de mogelijkheden van moderne technologie (digitalisering en het gebruik van internet) essentieel. Daarom werken wij in 2017 op alle scholen met moderne devices, waaronder iPads. Om dit te kunnen realiseren is in 2014 besloten om vanuit de stichting een aanbod te doen aan ouders en hun kinderen om op een goede wijze en tegen gereduceerd tarief een iPad aan te schaffen.

Deze nieuwe vorm van onderwijs maakt dat er veel tijd en inzet besteed wordt aan het begeleiden van leerkrachten. Dit jaar zijn er dan ook veel middelen en uren besteed aan begeleiding, ontwikkeling, training en scholing van leerkrachten. Ook voor de komende jaren verwachten wij dat dit proces op deze punten veel aandacht vraagt.

Hoe bewaken we de kwaliteit?

Twee keer per jaar vinden de schoolbezoeken plaats door de bestuurder en de directeur Kwaliteit & Onderwijs, waarbij de voortgaande ontwikkeling wordt besproken en wordt bekeken of de vorderingen conform het ingezette beleid zijn. Daarnaast komt zowel het bestuur als de directeur Kwaliteit & Onderwijs regelmatig op de scholen voor ondersteuning en begeleiding.
Het afgelopen jaar is veel geïnvesteerd in het opleiden van een aantal beeldcoaches, die de teams en de groepen ingaan om beeldmateriaal vast te leggen dat gebruikt kan worden voor evaluatie en het versterken van het vakmanschap van de leerkracht. Ook wordt het ingezet om gedrag van kinderen en de reactie van de leerkracht te observeren. Op deze manier kan worden aangegeven hoe het soms op een andere manier ook kan.
Verder vinden er op alle scholen structureel interne audits plaats, waarmee wordt gemonitord of het onderwijs op iedere school doorontwikkeld wordt op basis van het schoolplan en de eigen onderwijskwaliteit, geformuleerd door de directie en het team van de school. Voor deze audits maakt de school eerst een zelfevaluatie waar vervolgens de observatie van het auditteam naast wordt gelegd. De aandachtspunten uit de audit worden door de school verwerkt in het jaarplan. Tijdens de schoolbezoeken komen deze punten weer aan de orde.

In de vergadering met de raad van toezicht doet de bestuurder zowel schriftelijk als mondeling verslag van de onderwijsontwikkeling en de daaraan gekoppelde kwaliteit.

Het proces van gepersonaliseerd onderwijs is nog lang niet uitontwikkeld, wat inhoudt dat dit de komende jaren een vast onderdeel zal zijn in het jaarverslag.

2.2.1 Kwaliteit van de zorg

De samenwerkingsverbanden

Op 1 augustus 2014 is de Wet passend onderwijs ingevoerd. De scholen van Primenius maken deel uit van vier verschillende samenwerkingsverbanden voor passend onderwijs. De indeling is regionaal bepaald. Zestien scholen horen bij het verband dat de hele provincie Groningen beslaat (samenwerkingsverband PO 20-01), drie scholen komen bij het samenwerkingsverband in Noord-Drenthe (samenwerkingsverband PO 22-01), twaalf scholen zitten in het samenwerkingsverband in Zuidoost-Drenthe (samenwerkingsverband PO 22-02) en één school is aangesloten bij samenwerkingsverband Hoogeveen (samenwerkingsverband PO 22-03). Het schoolbestuur heeft de zorgplicht gekregen om kinderen die extra ondersteuning nodig hebben het best passende onderwijs aan te bieden. Kan dat niet op de eigen school, dan wel op een andere school.

Het schoolondersteuningsprofiel beschrijft op welke wijze de scholen de onderwijsondersteuning geregeld hebben.

In de verschillende samenwerkingsverbanden wordt stap voor stap gewerkt aan de uitwerking van passend onderwijs in de regio. Daarbij nemen schoolbesturen beslissingen zoveel mogelijk zelfstandig en hebben zij een grote eigen verantwoordelijkheid. Voor de scholen van Primenius betekent dit dat zij met dezelfde inzet blijven werken aan de uitdaging om steeds beter te worden in het bieden van goed onderwijs aan alle kinderen.

Resultaten van het tot nu toe gevoerde beleid

Professionalisering leerkrachten

Eén van de doelstellingen waaraan is gewerkt, is de professionalisering van leerkrachten. In 2017 is er op elke school teamscholing voor de leerkrachten geweest. Daarnaast werden zij gestimuleerd om gebruik te maken van de gelden uit de lerarenbeurs. De lerarenbeurs maakt het voor leerkrachten in het primair onderwijs mogelijk om eenmaal in hun carrière een bijscholing te volgen. Met het geld uit de beurs worden studiekosten en in de meeste gevallen ook de vervanging op school betaald.

Vanuit de doelen van het stichtingsondernemingsplan zijn er meerdere bijeenkomsten georganiseerd op het gebied van gepersonaliseerd leren. Veel teams hebben een scholingstraject gehad op dit gebied. Ook hebben de orthopedagogen van het ondersteuningsteam scholingsbijeenkomsten op teamniveau georganiseerd. Naast het eigen ondersteuningsteam wordt gebruikgemaakt van de expertise van drie externe begeleiders voor gepersonaliseerd leren. Zij stellen samen met de school een scholingsplan op per school. Naast trainingen leggen zij ook klassenbezoeken af met de schoolleiding.

Op 5 oktober is er een personeelsdag georganiseerd met het thema “Gewoon doen!’. Tijdens deze dag zijn er twee lezingen geweest. Allereerst heeft Jef Staes gesproken over de 2D- en

de 3D-leerkracht. Hij maakte duidelijk dat de leerkracht van nu door middel van de inzet van ICT aan moet sluiten bij wat de huidige generatie kinderen nodig heeft. De tweede lezing was van Sjef Drummen. Hij vertelde over zijn school, Niekée in Roermond. Deze school voor Voortgezet Onderwijs biedt gepersonaliseerd onderwijs aan. Na de beide lezingen was er een forumdiscussie waarbij de mensen uit de zaal vragen konden stellen aan verschillende mensen uit het onderwijsveld (de beide sprekers, de onderwijsinspectie, onderwijsbegeleidingsdienst, een leerkracht van Niekée en het CvB van Primenius).

Alle leerkrachten hebben een andere school (binnen of buiten Primenius) bezocht in het kader van de transitie naar gepersonaliseerd leren. Vervolgens zijn de ervaringen op schoolniveau geëvalueerd en teruggekoppeld.

In 2017 zijn stichtingsbreed verdere afspraken gemaakt over de registratie van resultaten en het planmatig vastleggen van de zorg en begeleiding van leerlingen met behulp van BRIN en ParnasSys.

Het onderwijsondersteuningsteam (OOT) is steeds meer ingezet op ondersteuning op leerkracht- en groepsniveau en steeds minder op individuele onderzoeken. Meerdere scholen maken gebruik van het aanbod voor teamscholing op het gebied van didactisch handelen en pedagogisch klimaat.

Professionalisering van het ondersteuningsteam
Het ondersteuningsteam van de stichting bestaat uit MIB'ers, orthopedagogen, specialisten en ICT'ers. Aansturing vindt per 1 januari 2016 plaats door de directeur Kwaliteit & Onderwijsondersteuning. Het MIB-team wordt aangestuurd door de adjunct-directeur Kwaliteit & Onderwijsondersteuning. Het team wordt ondersteund door een managementassistent.

Professionalisering Meerschools Intern Begeleiders (MIB'ers)
Op elke school is een masteropgeleide Meerschools Intern Begeleider werkzaam. Deze MIB'ers werken in teamverband en zijn gezamenlijk verantwoordelijk voor de scholen binnen de stichting, waarbij gewerkt wordt vanuit 'vaste' scholen. De taakinvulling richt zich met name op de ondersteuning van de leerkracht.

De bestaande groep MIB'ers is dit jaar aangevuld met enkele nieuwe, startende MIB'ers. Voor deze nieuwe MIB'ers is een inwerktraject opgesteld. Daarnaast hebben alle nieuwe MIB'ers een ervaren MIB'er als begeleider. Op deze manier willen we de nieuwe MIB'ers een goede start in hun functie geven.

Om de kwaliteit te behouden van het MIB-personeel, is met ingang van 2015 besloten om bij aankomende MIB'ers standaard een assessment af te nemen voordat ze worden ingezet. Ook in 2017 is dit voortgezet. Het doel hiervan is om te kijken of iemand geschikt is voor de functie. Bij geschiktheid kan er direct gestart worden met coaching en begeleiding op maat.

Regelmatig vinden MIB-vergaderingen plaats waarbij er ruim gelegenheid is om te leren van én met elkaar. Daarnaast worden er intervisiegroepen georganiseerd waarbij de MIB'ers, in vier groepen onder begeleiding van een orthopedagoog van het OOT, casussen kunnen inbrengen ten aanzien van hun persoonlijke ontwikkeling of de schoolontwikkeling. Ook zijn er werkgroepen (projectgroepen) voor specifieke onderwerpen om deze uit te diepen met

een adviesfunctie naar het directeurenberaad. Het ondersteuningsteam heeft eigen doelen opgesteld naar aanleiding van de stichtingsdoelen. Op schoolniveau werken de MIB'ers aan de doelen zoals deze zijn beschreven in de schooljaarplannen.

In juni 2017 is voor het nieuwe schooljaar 2017-2018 een jaarrooster opgesteld waarin professionaliseringsactiviteiten zoals trainingen en netwerkbijeenkomsten zijn opgenomen.

Enkele MIB'ers hebben nascholing gevolgd op het gebied van dyslexie, rekenproblemen en het opstellen van een eigen leerlijn. Een aantal MIB'ers zit in de laatste fase van de opleiding tot beeldcoach.
Alle MIB'ers zijn gestart met het traject Pedagogische Tact onder leiding van Marcel van Herpen en Simone Mark. Het tweede deel van de training volgt in 2018.

Professionalisering Onderwijsondersteuningsteam
De orthopedagogen bezochten in 2017 minimaal vier keer elke school voor consultatief overleg. Om het rendement van dit overleg te vergroten is besloten om de werkwijze van de consultatieve leerlingbespreking (CLB) toe te gaan passen. Hiervoor sluit de leerkracht aan bij het overleg. Op die manier zijn de lijntjes korter en kunnen adviezen sneller uitgevoerd worden.
Daarnaast hebben de medewerkers van het OOT scholen en MIB'ers ondersteund door teamscholing, deelname aan werkgroepen en een 'verdiepende' bijdrage aan de netwerkbijeenkomsten. De orthopedagogen en specialisten nemen regelmatig deel aan congressen, trainingen en netwerkbijeenkomsten om hun kennis actueel te houden. Een orthopedagoog is bezig met de studie orthopedagoog-generalist. Hierbij wordt zij begeleid door één van de andere orthopedagogen, tevens GZ-psycholoog. De gedragsspecialisten en een orthopedagoog hebben de opleiding tot beeldcoach afgerond.
Het afgelopen jaar hebben de orthopedagogen tevens scholing gehad voor de Wisc-V. De huidige Wisc-3 is vervangen en met ingang van het nieuwe schooljaar zal de Wisc-V afgenomen worden.
Het overgrote deel van het OOT heeft inmiddels de training in beeldcoaching afgerond.
In april is het OOT aangevuld met een taalspecialist. Zij wordt ingezet voor preventieve signalering van taalproblemen. Ook ondersteunt zij leerkrachten bij alle ondersteuningsvragen op het gebied van taal en taalontwikkeling.

Professionalisering op bestuursniveau
Daar waar mogelijk worden scholing en voorlichting gecombineerd. Opnieuw zijn afspraken gemaakt over het gebruik van BRIN, ParnasSys en de inzet en begeleiding van de MIB'ers.

Alle scholen maken gebruik van de drie externe schoolbegeleiders voor gepersonaliseerd leren. Aan de hand van een vierjarenplan kan de school kijken hoe ver ze zijn op het gebied van gepersonaliseerd leren en van daaruit een volgende stap maken. Per school wordt een scholingsplan gemaakt.

Bijna alle directieleden hebben de training Pedagogisch Leiderschap van Nivoz in januari afgerond. Tijdens een training van zeven dagen stonden drie kernvragen centraal: Welke leider wil ik zijn? Komt mijn handelen overeen met de gewenste pedagogische/didactische situatie? Hoe versterk ik mijn interactie met medewerkers/collega's en leerlingen? De deelnemers hebben het traject afgesloten met een persoonlijke presentatie.

Na de training Pedagogisch Leiderschap voor schoolleiders zijn de scholen nu gestart met een traject Pedagogische Tact voor alle leerkrachten. De eerste groepen scholen zijn hiermee gestart.

In het voorjaar is een traject Levend Lezen afgesloten voor leerkrachten van de groepen 1 t/m 4. Hier hebben 22 collega's aan deelgenomen. Doel van de training was om het aanvankelijke leesproces op een natuurlijke manier vorm te geven en daardoor aan te sluiten bij de belevingswereld van de kinderen.

Dit schooljaar is weer een nieuwe groep schoolleiders opgeleid. Een aantal collega's heeft het eerste deel van het traject inmiddels afgerond.

Twaalf collega's volgen de taalgidsopleiding. Deze opleiding wordt in-company aangeboden.

Een groep medewerkers van vijf scholen heeft een studiereis naar het Centrum voor ErvaringsGericht Onderwijs (CEGO) gemaakt. In totaal bestond de groep uit veertig reizigers, waaronder leerkrachten, schoolleiders, het CvB en de directeur K&O..

2.2.2 Eindtoetsscores schooljaar 2016-2017

Eindtoets

Alle scholen hebben zelf een keus gemaakt welke eindtoets ze afnemen. Hierbij is gekeken naar welke toets het best past bij de populatie van de school. Veertien scholen hebben gekozen voor de Centrale Eindtoets van Cito, zeventien scholen hebben gekozen voor Route 8. SBO Toermalijn heeft geen eindtoets afgenomen. Vanwege de verschillende toetsen is het niet mogelijk om een gemiddelde van de eindtoets te berekenen.

	Aantal scholen onder de ondergrens (onvoldoende)	Aantal scholen op of boven het landelijk gemiddelde of op of boven de ondergrens (voldoende)	Aantal scholen op of boven de bovengrens (goed)
2015	3	24	4
2016	12	18	1
2017[1]	9	23	n.v.t.

In 2017 hebben negen scholen onder de ondergrens gescoord. Dit is minder dan in 2016. De groep scholen die voldoende scoort is gestegen. De inspectie hanteert de norm ‘boven de bovengrens’ niet meer. Om die reden is dit aantal niet meer vermeld in het bovenstaande schema. Voor de eindtoetsgegevens hebben de scholen gebruik gemaakt van drie verschillende eindtoetsen: de CET (tien scholen), de Route 8 (twaalf scholen) en de AMN (tien scholen). Het grootste aantal scholen dat onder de ondergrens heeft gescoord heeft de

[1] In 2017 is het totaal aantal scholen met 1 gestegen ten opzichte van 2016: Basisschool Het Blokland is per 1 januari 2017 toegetreden tot het bestuur van Primenius.

CET afgenomen. Scholen die onder de ondergrens scoren, stellen standaard een plan van aanpak op en worden door het bestuur extra gemonitord. Opvallend is dat scholen met relatief veel leerlingen met een leerlinggewicht (> 25%) vaker onder de ondergrens scoren dan scholen met relatief weinig leerlingen met een leerlinggewicht (< 10%). De stichting kijkt momenteel hoe het onderwijsaanbod beter kan worden afgestemd op de leerlingen met extra leerlinggewicht. Personalisering van het onderwijs speelt hierbij een grote rol.

2.2.3 Inspectie van het Onderwijs

De Inspectie van het Onderwijs is verplicht om scholen voor primair onderwijs tenminste eenmaal per vier jaar te bezoeken. Dan beoordeelt zij de kwaliteit van het onderwijs en gaat zij na of de school voldoet aan de Wet op het onderwijstoezicht (WOT). De inspectie beoordeelt de resultaten en de ontwikkeling van leerlingen, de zorg en begeleiding en de kwaliteitszorg. Ook controleert de inspectie enkele verplichtingen van de school in het kader van de naleving van wet- en regelgeving, waaronder de onderwijstijd. Het bestuur van Primenius heeft ervoor gekozen om naast het standaard inspectiebezoek ook een auditteam de scholen structureel te laten bezoeken. In de praktijk betekent dit dat alle scholen elke twee jaar bezocht worden; om de vier jaar een inspectiebezoek en tussendoor een auditvisitatie.

De bevindingen uit het onderzoek van het vierjaarlijkse bezoek worden gebruikt om te bezien of het reeds aan de school toegekende basisarrangement kan worden gehandhaafd.

Eventueel geconstateerde tekortkomingen worden betrokken bij de eerstvolgende risicoanalyse. Indien tijdens het onderzoek echter blijkt dat er mogelijk sprake is van zwakke of zeer zwakke onderwijskwaliteit, zet de inspectie – na overleg met het bevoegd gezag – het vierjarige onderzoek om in een kwaliteitsonderzoek.

De Inspectie van het Onderwijs heeft voor onderstaande scholen in 2017 het basisarrangement vastgesteld. Dit houdt in dat zij geen aanwijzingen heeft ten aanzien van belangrijke tekortkomingen in de kwaliteit van het onderwijs. Het basisarrangement is in principe geldig voor één jaar. Het basistoezicht bestaat uit een jaarlijkse risicoanalyse en eventueel themaonderzoeken, een vierjaarlijks bezoek, een onderzoek naar de kwaliteit van de voor- en vroegschoolse educatie (VVE) of een onderzoek in het kader van het Onderwijsverslag.

Scholen met basisarrangement

BRIN	*Schoolnaam*
00FI	SWBS Pork
03ON	R.K. Gerardus Majellaschool
04PT	Het Blokland
03RY	St. Gerardus
03RX	R.K. Willibrordschool
03SL	R.K. Bonifatiusschool
04SK	St. Fransschool

05CJ Hoogholtje
06CI St. Walfridusschool
05DB St. Josephschool
05DQ R.K.B. de Schelp
05KB St. Vitusschool
06LH H. Gerardusschool
06SI St. Theresia
06YD De Hoeksteen
06QH De Banier
06SQ St. Willibrordusschool
07PA R.K. Vredeveldschool
07QK R.K. Mariaschool
07QM St. Antoniusschool
07UC O.L.V. Sterre der Zee
08PK R.K. Heilig Hartschool
08PM St. Antoniusschool
08XL R.K. Maria in Campisschool
08VC De Brummelbos
09OB Kardinaal Alfrinkschool
10YR St. Henricus
11CB RK/PC Jenaplanbasisschool Kristalla
11MD Pastoor Middelkoopschool
15DL Mgr. Bekkersschool
21PU De Diedeldoorn
23DM In de Manne

School met een aangepast arrangement zeer zwak
01BO SBO Toermalijn

De R.K. Vredeveldschool had het arrangement ‘zeer zwak’. In oktober heeft de inspectie opnieuw een bezoek gebracht en geconstateerd dat de school in een jaar tijd een enorme vooruitgang heeft geboekt. Om die reden heeft ze de school als voldoende beoordeeld. Met name het pedagogisch klimaat en de wijze waarop de school de ontwikkelingen in beeld heeft werden als zeer positief gezien.

SBO Toermalijn heeft op 3 oktober het oordeel ‘zeer zwak’ van de inspectie gekregen. Met name de onderdelen ‘didactisch handelen’ en ‘zicht op ontwikkeling’ waren onvoldoende. De school heeft een plan van aanpak opgesteld om zo spoedig als mogelijk een positief oordeel van de inspectie te krijgen. In het najaar van 2018 zal dit opnieuw bekeken worden. Er wordt in het plan van aanpak sterk ingezet op de leerkrachtvaardigheden. De school krijgt hierbij extra ondersteuning van het bestuur.

De overige scholen hebben dit jaar geen bezoek van de inspectie gehad.

2.2.4 Inzet middelen prestatiebox

Wat is de regeling prestatiebox?

Schoolbesturen hebben deze kabinetsperiode, naast de reguliere lumpsumbekostiging, ook een bedrag ontvangen via de zogenaamde prestatiebox. Het budget in de prestatiebox is grotendeels afkomstig uit het regeerakkoord. Tevens zijn twee bestaande budgetten toegevoegd aan de prestatiebox. Voorheen werd dit geld via een aparte regeling verstrekt. Over deze budgetten hoeven de besturen zich sinds augustus 2012 niet meer apart te verantwoorden. Het gaat om de budgetten voor taal, rekenen en cultuureducatie. Via de prestatiebox is voor de hele sector primair onderwijs in 2014 in totaal 132,5 miljoen euro beschikbaar gesteld.

Bedrag per leerling en per school

Het budget van de prestatiebox is bedoeld voor opbrengstgericht werken, voor cultuureducatie en voor professionalisering van leraren en schoolleiders. Het budget in de prestatiebox bestaat uit een bedrag per leerling.

Het doel: waarom onderwijs verbeteren?

Dit geld heeft Primenius ontvangen vanwege het bestuursakkoord primair onderwijs dat het Ministerie van Onderwijs, Cultuur & Wetenschap met de besturen sloot. Hierin staan landelijke ambities omtrent de kwaliteit van het onderwijs. Het is de bedoeling dat Primenius met dit geld het onderwijs verbetert. De scholen hanteren hun eigen prioriteiten. Het bestuursakkoord bevat de volgende ambities voor het primair onderwijs:

1. Scholen werken opbrengstgericht.
2. Schoolbesturen formuleren meetbare doelen voor het beoordelen van de eigen leerlingenprestaties.
3. Scholen met leerlingen met een leerlinggewicht meten de opbrengsten van de leerlingen in de groepen 1 en 2 door observaties of in de vorm van een toets of checklist.
4. Scholen bieden een gericht onderwijsaanbod voor cognitief talentvolle en hoogbegaafde leerlingen.
5. Scholen betrekken ouders actief bij de ontwikkeling en leerprestaties van hun leerlingen.
6. Er zijn geen zeer zwakke scholen meer.
7. Leraren volgen en analyseren systematisch de voortgang in de ontwikkeling van hun leerlingen en stemmen instructie, verwerking en onderwijstijd af op verschillen in ontwikkeling van deze leerlingen.
8. Leraren en schoolleiders werken voortdurend aan hun professionalisering en registreren zich als zodanig in het beroepsregister voor leraren en voor schoolleiders.
9. Scholen voeren een goed en effectief HRM-beleid. In dit kader houden zij voor leraren een bekwaamheidsdossier bij. Daarnaast vindt jaarlijks minimaal één formeel beoordelings- of functioneringsgesprek plaats en is de kwaliteit van de begeleiding en ondersteuning van beginnende leraren verbeterd.
10. Schoolbesturen geven hun onderwijsopbrengsten transparant weer via het te ontwikkelen informatiesysteem ‘Vensters PO’. Scholen gebruiken dit systeem voor de evaluatie van hun eigen opbrengsten en kwaliteit.

Verantwoording inzet middelen prestatiebox

Primenius heeft de bedragen voor opbrengstgericht werken, voor professionalisering van leraren in het basisonderwijs en voor cultuureducatie (€ 128,79 per leerling) verwerkt in de

huidige begroting. Deze bedragen zijn niet meer geoormerkt. De scholen zijn vrij in de besteding van het budget en mogen zelf de accenten kiezen binnen de verdeling. Wel moet er verantwoording worden afgelegd aan het bestuurskantoor voor de keuzes van de besteding. De totale verantwoording van de prestatiebox is door Primenius in het jaarverslag en de jaarrekening opgenomen.

2.2.5 ICT

Wij leven in een digitale wereld. Informatie en communicatie heeft een grote rol hierin. Onze leerlingen worden voorbereid op beroepen die op dit moment nog niet bestaan. Om onze leerlingen op een goede manier voor te bereiden op zijn of haar toekomst, wordt er veel geïnvesteerd in de kennis op het gebied van ICT van onze leerkrachten.

Uitgangspunt was en blijft dat ICT een hulpmiddel is om gepersonaliseerd onderwijs op een goede manier te kunnen aanbieden en zo de kwaliteit van het onderwijs binnen Primenius te verhogen.

Binnen alle beleidsvelden is ICT noodzakelijk voor zowel de interne als externe communicatie, administratie, management, het volgen van leerlingen enzovoorts.

In 2017 is het gebruik van onderstaande pakketten gecontinueerd:

- digitale leerlijnen ;
- Math;
- Kurzweil;
- Klasseplan;
- Oefenweb;
- Snappet;
- Gynzy;
- 3D-kanjers;
- Schoolmonitor;
- Zuludesk.

Hardware

- vervanging pc’s volgens afschrijving;
- upgrade dekkend wifi-netwerk;
- upgrade bekabeling scholen;
- computerreiniging volgens schema;
- upgrade van alle internetverbindingen en de bijbehorende hardware.

Social Schools

In 2017 is op alle scholen Social Schools geïntroduceerd. Social Schools is een platform voor communicatie met ouders en verzorgers. Tevens heeft Social Schools een digitaal portfolio voor Primenius ontwikkeld. Alle scholen hebben de train-de-trainersessies gevolgd.

Het ‘nieuwe’ printen

Het printen met een persoonlijke pas is geïntroduceerd op twee locaties en had tot doel controle over en terugdringen van het aantal prints en de kosten. Deze pilot was succesvol en heeft erin geresulteerd dat het bestuur het advies heeft overgenomen om het ‘nieuwe’ printen op alle locaties te installeren.

Zuludesk

In 2017 is het project Zuludesk afgerond. Zuludesk is een beheeromgeving voor de iPads van de leerlingen en scholen. De school-ICT’er kan op een gebruiksvriendelijke en efficiënte manier apps installeren op de iPad van de leerlingen. Indien nodig kunnen tijdens lesuren ook bepaalde apps worden geblokkeerd.

De Algemene verordening gegevensbescherming

Er is een start gemaakt met de komst van de AVG, de Algemene verordening gegevensbescherming, in mei 2018. Hiervoor is een werkgroep gestart die dit proces zal begeleiden in samenwerking met YourSafetyNet. Ook is er een functionaris gegevensbescherming aangesteld. We hopen dit traject eind van het schooljaar 2017-2018 te hebben afgerond.

ICT-dag (Scholing)

In maart 2017 heeft de afdeling ICT voor het eerst een ICT-dag voor directeuren en school-ICT’ers georganiseerd in Veendam. Een dag vol interessante onderwerpen waarop veel enthousiaste reacties zijn binnengekomen. Er is besloten dat elk jaar een ICT-dag wordt georganiseerd.

Project Stroomlijnen en verbinden gepersonaliseerd onderwijs

Het project Stroomlijnen en verbinden gepersonaliseerd onderwijs is bedoeld om het beste van iedere school op het gebied van ICT en gepersonaliseerd onderwijs bij elkaar te brengen en te verbinden. De rol van de schoolleider, de ICT’er en de MIB’er wordt hierbij sterk betrokken. Op de ICT-dag in maart 2018 wordt dit project afgetrapt.

Tablets

Digitale middelen, zoals digitale leerlijnen en de iPad, ondersteunen in toenemende mate het basisonderwijs. Wat betekenen deze ontwikkelingen? De scholen en de stichting Primenius hebben hierover nagedacht en plannen gemaakt.

De stichting wil alle kinderen in groep 3 tot en met 8 van de scholen die onder de stichting vallen de kans geven in het bezit te komen van een iPad die ook mee naar huis mag.
De stichting biedt hiermee meer aan dan waar het ministerie een vergoeding voor geeft.

Daarom vraagt zij de ouders een bijdrage voor de iPad die, als ouders dat willen, eigendom van de ouder wordt.

Onderwijs en ICT

De leerlijn MATH is binnen Primenius gecontinueerd in de scholen. Alle klassen maken binnen de school gebruik van MATH. Bij dit traject is intensieve scholing en begeleiding inbegrepen.
Een aantal scholen maakt gebruik van Snappet. Snappet is een online omgeving waarin gepersonaliseerd leren mogelijk is op basis van leerlijnen. Scholen die Snappet gebruiken krijgen ook een intensieve begeleiding.

Primenius Academie

In juni 2017 is gestart met het bouwen van de Primenius Academie 2.0. De oude academie werkte niet naar behoren en was erg onduidelijk in het gebruik. In de Primenius Academie 2.0 worden alle opleidingen en trainingen aangeboden die de werknemers van Primenius kunnen volgen. Er is gewerkt aan een systeem dat het proces van inschrijven tot en met de cursus automatiseert. De Primenius Academie 2.0 wordt naar verwachting in februari 2018 compleet opgeleverd.

Narrowcasting

In oktober 2017 is de projectgroep Narrowcasting voor het eerst bijeen geweest. Na het formuleren van een aantal doelstellingen heeft het cluster FMH advies gegeven om een pilot narrowcasting te starten op vier scholen binnen Primenius. Tijdens de pilotfase wordt bekeken of de doelstellingen worden gehaald.

2.2.6 Resultaten cluster Onderwijs

In 2017 heeft het cluster zich bezig gehouden met de volgende punten:

1. Onderzoek naar de mogelijkheden van portfolio's.
2. Opzetten van een traject Pedagogische Tact voor alle leerkrachten en onderwijsassistenten.
3. Verder uitwerken van het cultuurbeleidsplan van de stichting en het ontwikkelen van een toolkit.
4. Het realiseren van de leerlijn verkeer ‘Route 21’.
5. Studiereis Leuven/studiereis San Diego.

Ad 1: Er is steeds meer de behoefte aan een goed werkend portfolio. De roep is steeds luider geworden en ontstaat naar aanleiding van het gepersonaliseerd leren waarbij elk kind zijn eigen route kan/mag volgen. We merken dat cijfers geven niet past bij deze visie. We zijn aan het onderzoeken wat het portfolio binnen Social Schools kan bieden. Hier is een werkgroep mee aan de slag. Dit loopt nog door in 2018. Tegelijkertijd zien we ook dat vaak de verkeerde volgorde wordt gehanteerd en is
het eigenlijk veel belangrijker om eerst goede leergesprekken te voeren. Van daaruit kan gewerkt worden aan een portfolio. Deze adviezen worden vanuit
de werkgroep teruggekoppeld aan de directies.

Ad 2: Er is een plan opgesteld waarbij alle leerkrachten van de scholen het traject Pedagogische Tact door het Centrum Pedagogisch Contact (CPC) kunnen doorlopen, in drie tranches onder leiding van Marcel van Herpen en Simone Mark. Dit was de wens van de directies naar aanleiding van het gevolgde traject Pedagogisch Leiderschap. De directies

gunden hun collega's ook deze mooie inzichten en de bestuurder heeft dit goedgekeurd. Inmiddels zijn de eerste trajecten naar tevredenheid gestart.

Ad 3: Dit traject is gecontinueerd, maar het blijkt lastig om een eenduidig plan te maken voor de gehele stichting omdat Drenthe en Groningen verschillend zijn in aanbieders, subsidiemogelijkheden en meer. Wel wordt er momenteel geparticipeerd in het maken van een toolkit die scholen kan helpen bij het maken van een goed cultuurplan op schoolniveau.

Ad 4: De digitale leerlijn is door de werkgroep uitgewerkt en kan nu door de scholen worden gebruikt. Het programma heeft de naam Route 21 gekregen. Er kan met trots worden gewerkt met dit instrument, dat is gemaakt door mensen van de werkvloer van Primenius. Verder wordt er bekeken of er ook op andere gebieden behoefte is aan zulke digitale leerlijnen uitgewerkt in een programma.

Ad 5: Drie collega's van de stichting zijn op studiereis geweest naar San Diego. Ze hebben daar diverse scholen bezocht en gekeken naar tweetaligheid op deze scholen waarbij Mexicaans en Engels werd aangeboden. De collega’s hebben verder goed gekeken naar het gepersonaliseerd leren en hier een presentatie over gegeven.

Daarnaast zijn vijf scholen van de stichting op studiereis geweest naar Leuven in België, het land van welbevinden en betrokkenheid. Zij hebben deze drie dagen kunnen genieten van inspirerende lezingen van collega's van het Centrum voor Ervaringsgericht Onderwijs. Naar aanleiding van deze lezingen zijn ze met de verwerking aan de slag gegaan. Het waren drie zeer inhoudelijke en boeiende dagen waar nog dagen over werd gesproken. Ervaringen zijn omgezet in acties binnen de eigen scholen. Ook hier is een presentatie over gegeven in het directieberaad. Tenslotte zijn de ervaringen gedeeld wanneer het gaat om het organiseren van een studiereis met de school en de werkwijze om subsidies aan te vragen.

2.2.7 Resultaten cluster Identiteit

Identiteitscoördinator
Op alle scholen zijn nu identiteitscoördinatoren aangesteld en waar dat nog niet gelukt is heeft de directeur de taak om dit te realiseren. De identiteitscoördinatoren hebben een grote bijdrage gehad in het maken van het jaarplan op het gebied van identiteit. Vanuit hun opleiding hebben ze allemaal een plan van aanpak gemaakt om op hun school minimaal één kwestie te verbeteren. Het enthousiasme in de groep coördinatoren is groot om identiteit een prominentere plek in de school te geven.

Week van het katholiek onderwijs
Het cluster heeft gezorgd dat de week van het katholiek onderwijs op alle scholen onder de aandacht wordt gebracht. In samenspraak met Tom Knippers zijn de scholen van de broodnodige informatie voorzien.

Visietekst identiteit Primenius en scholen
In 2016 is de visietekst identiteit van Primenius opgesteld en goedgekeurd door de RvT. Dit jaar hebben alle scholen op basis van deze vastgestelde visietekst ook hun eigen visietekst onder de loep genomen en waar nodig aangepast. Indien de aanpassing niet eenvoudig te maken was, is ervoor gekozen om hier de identiteitsbegeleiding bij te betrekken om zo

samen tot een nieuwe visietekst te komen die past bij de school en in lijn is met de visietekst van Primenius.

2.3 Personele zaken

De kwaliteiten van medewerkers vormen voor een belangrijk deel de waarde van Primenius. De medewerkers moeten voldoen aan de eisen die gesteld worden in het benoemingsbeleid en een adequate opleiding hebben gevolgd. Daarnaast zijn de omstandigheden waarbinnen het werk moet worden verricht, de arbeidsvoorwaarden en de collegiale verhoudingen erg bepalend voor het klimaat waarin de gevraagde arbeidsprestatie kan worden geleverd. Om hier invulling aan te geven, zet de stichting in op zaken als de ontwikkeling van medewerkers, integraal personeelsbeleid, de gesprekkencyclus, intervisie, MIB'ers en mobiliteit.

Trainingen/scholing

Talentenprogramma (talentenacademie)
In totaal zijn er twaalf studenten gestart met de opleiding tot leerkracht bij de pabo. Dit programma zal de komende jaren worden uitgebreid om zo een deel van de tekorten van leerkrachten die worden verwacht te verminderen. Het gaat hierbij om vooruitstrevende veelbelovende studenten die zich prettig voelen bij onderwijsvernieuwing. Deze studenten worden in de gelegenheid gesteld om hun stages te lopen op de scholen van Primenius en hebben na afronding van hun opleiding een garantie op een baan bij Primenius.

i-Coach opleiding
De post-HBO opleiding 'i-Coach' heeft tot doel leraren en ICT-coördinatoren toe te rusten met inzichten en vaardigheden op het gebied van multimedia in het onderwijs en het overdragen van deze kennis en vaardigheden op andere leraren.

Onderwijsgevenden en ICT-coördinatoren krijgen in toenemende mate vragen voorgeschoteld op het gebied van onderwijsinnovatie. Daarbij staat verandering van het onderwijs door gebruik van computers, software, internet en sociale media centraal. Deze ontwikkeling is afgestemd op de ambitie dat in 2019 het gehele onderwijs in de kernvakken gepersonaliseerd is en uitgevoerd wordt conform de laatste inzichten op het gebied van de 21st century skills. Met name door de mogelijkheden van ICT ten volle te benutten binnen het onderwijsleerproces. Een tweede groep is gestart met deze opleiding.

Pedagogisch Leiderschap
Alle teams volgen het traject Pedagogisch Leiderschap als gevolg op het traject van de schoolleiders. Zij zijn actief aan de slag gegaan met drie kernervaringen: zelfonderzoek (het onderkennen en loslaten van (voor)oordelen, cynismen en angsten), de ervaring van authenticiteit of eigenheid die vrijkomt (hier worden vaste voornemens geformuleerd) en het vormgeven aan de voorgenomen praktijk. Pedagogisch leiderschap heeft tot doel het verder professionaliseren van onze leerkrachten.

Identiteit
De medewerkers van Primenius hebben de keuze gemaakt om te werken in het katholiek onderwijs, ofwel werkzaam te zijn op een school die haar identiteit vorm geeft vanuit een visie op haar identiteit.

De katholieke identiteit is een belangrijk aandachtspunt binnen de stichting en binnen de scholen. De eindverantwoordelijkheid hiervoor ligt bij de directeur. Leerkrachten geven dagelijks vorm aan de katholieke identiteit in hun klas en in de school. Zij worden daarbij ondersteund door hun identiteitscoördinator en waar nodig door de identiteitsbegeleider van Onderwijsbureau Meppel. Daarmee ligt de uiteindelijke verantwoordelijkheid voor de vormgeving en beleving van de identiteit bij elke leerkracht.

Om leerkrachten en schoolleiders als dragers van identiteit zo goed mogelijk toe te rusten, worden zij regelmatig in de gelegenheid gesteld zich hierin te laten scholen. Bijvoorbeeld door het volgen van de scholing coördinator identiteit of de nascholing godsdienst/levensbeschouwing.

2.3.1 Resultaten cluster Personeel & Organisatie

Het cluster Personeel & Organisatie heeft in 2017 veel ledenwisselingen gekend. De zaken die zijn besproken vindt u hieronder.

Hoe zag de organisatie er in 2017 uit?

1. De vergaderingen vonden plaats in het bestuurskantoor in Pekela.
2. De clustervoorzitter bereidde de agenda voor, stuurde de agenda door en zat de bijeenkomsten voor.
3. Collega-directeuren/locatieleiders waren bij toerbeurt notulist. De notulen werden opgesteld in eenzelfde format dat voor het MO, het directieberaad (DB) en alle cluster-overleggen wordt gebruikt.
4. Het clusteroverleg vindt op dezelfde dag plaats als het DB. Na het DB sluiten alle leden van het cluster aan om vergaderen. Vanuit het MO worden structuren aangereikt waarbinnen de totale overleg- en aansturingsstructuur plaats dient te vinden. Deze concepten worden in het DB besproken en dus ook binnen het cluster P&O.
5. Eén lid is gestopt vanwege de pensioengerechtigde leeftijd, één lid is gestopt vanwege andere oorzaken.
6. In het tweede halfjaar is een nieuw lid in het cluster aangeschoven. De leden van het cluster hebben verschillende functies binnen de stichting.

Zaken waaraan gewerkt is en/of wordt

Met onderstaande zaken is binnen het cluster in 2017 voornamelijk gewerkt.

- De cao en dan vooral de 40-urige werkweek. In feite komt dit onderwerp steeds opnieuw terug op de agenda. Ondanks dat vanuit het bestuurskantoor een duidelijke ‘handleiding’ is aangereikt, vroeg het veel uitwisseling van praktijkvoorbeelden om het een en ander helder te krijgen. De interpretatiecapaciteit van het onderwijs werpt steeds de vraag op: “Hoe krijgen we nu voor iedereen duidelijk hoe je met deze 40-urige werkweek kunt/moet omgaan?”. Het onderwerp zal niet terug komen op de agenda van het cluster. Mochten er nog zaken zijn die onduidelijk zijn, dan worden deze doorgestuurd naar de afdeling P&O.
- De duur van de gesprekkencyclus die wordt uitgevoerd en wordt vastgelegd in Coo7, is met het college van bestuur (CvB) nog eens kritisch bekeken. De cyclus blijft 1,5 jaar omdat elke werknemer binnen de stichting recht heeft op een beoordelingsgesprek. In Coo7 is de klok bedoeld als handreiking/handleiding voor de planning van de

gesprekkencyclus. Het CvB geeft aan dat het beoordelingsgesprek specifiek bedoeld is om in dialoog te zijn met de werknemer. Op deze manier wordt het meer een waarderingsgesprek.
- Het aanstellen van vakdocenten is aan de orde geweest. Er hebben berekeningen plaatsgevonden en er is gestart met het aannemen van vakdocenten gymnastiek op een drietal scholen. De bekostiging moet in de eigen schoolbegroting meegenomen worden. Er is meer vraag naar specialisten. De stichting zal zich hier in de komende jaren ook meer in gaan verdiepen.
- Het werken in schoolmonitor is als aandachtspunt binnen de vergaderingen besproken. Alle scholen hebben de verplichting om binnen dit systeem te werken als het gaat om het jaarplan.
- Er is gesproken over een duidelijke taakomschrijving voor de verschillende functies in de stichting: de locatieleider, adjunct-directeur en meerschools directeur. De omschrijvingen zijn door de afdeling P&O omschreven.
- De doelstellingen vanuit het SOP zijn geëvalueerd en worden opnieuw meegenomen in de planning voor 2018.

2.3.2 Verzuim

Het verzuim van 2017 is 4.75%. Het landelijke gemiddelde ligt aanzienlijk hoger: 6,6%.

Ziekte %	**Kolomlabels**		
Rijlabels	**DIR**	**OOP**	**OP**
0 t/m 24		0,28%	1,94%
25 t/m 34		3,71%	4,51%
35 t/m 44	0,10%	1,97%	3,56%
45 t/m 54	14,04%	1,57%	3,22%
55 t/m 64	0,11%	2,51%	10,35%
65+			93,37%
Eindtotaal	**5,93%**	**2,31%**	**4,75%**

De verzuimpercentages van de afgelopen jaren:
2011 7,66%
2012 6,31%
2013 4,15%
2014 2,58%
2015 3,94%
2016 3.39%

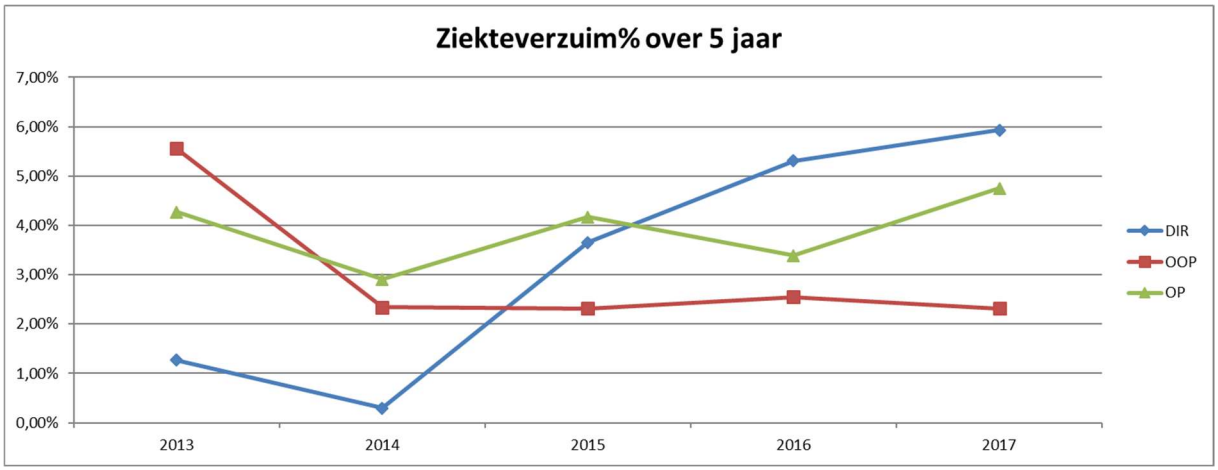

De verzuimfrequentie is 0,63. Het landelijk gemiddelde is 1,10.

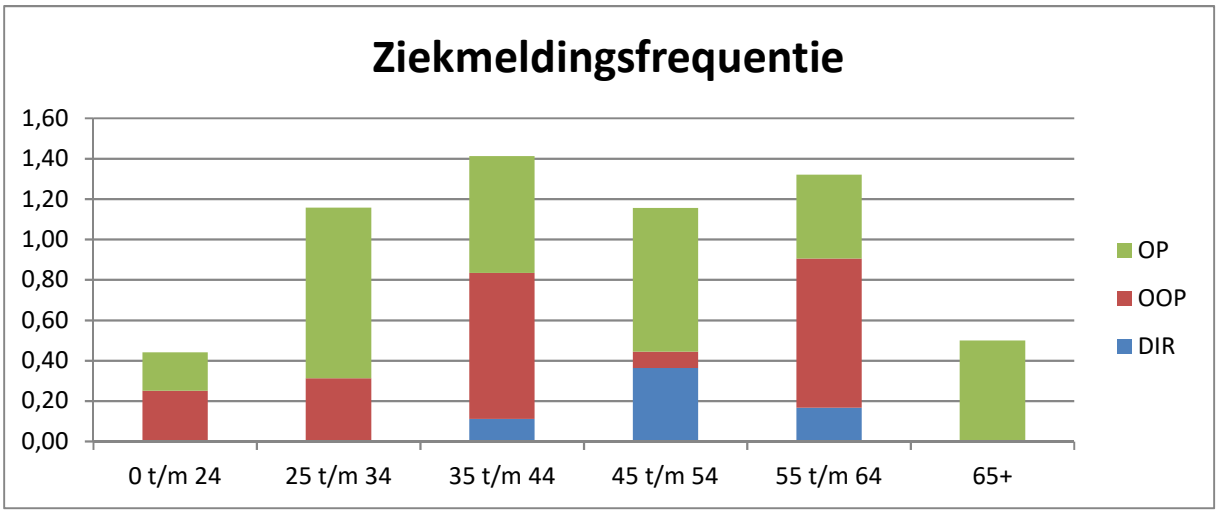

2.3.3 Personele bezetting

In 2017 telde de stichting gemiddeld 349,65 FTE, waarvan 66,79 met een benoeming voor bepaalde tijd en 282,86 met benoeming voor onbepaalde tijd. De 349,65 FTE zijn verdeeld over 614 personeelsleden.

De parttimerratio – zijnde het aantal personeelsleden met een taakomvang van minder dan 0,8 FTE in verhouding tot het aantal personeelsleden – is binnen de stichting ongeveer 33%. Hierna een aantal grafieken waarin het voorgaande is af te lezen.

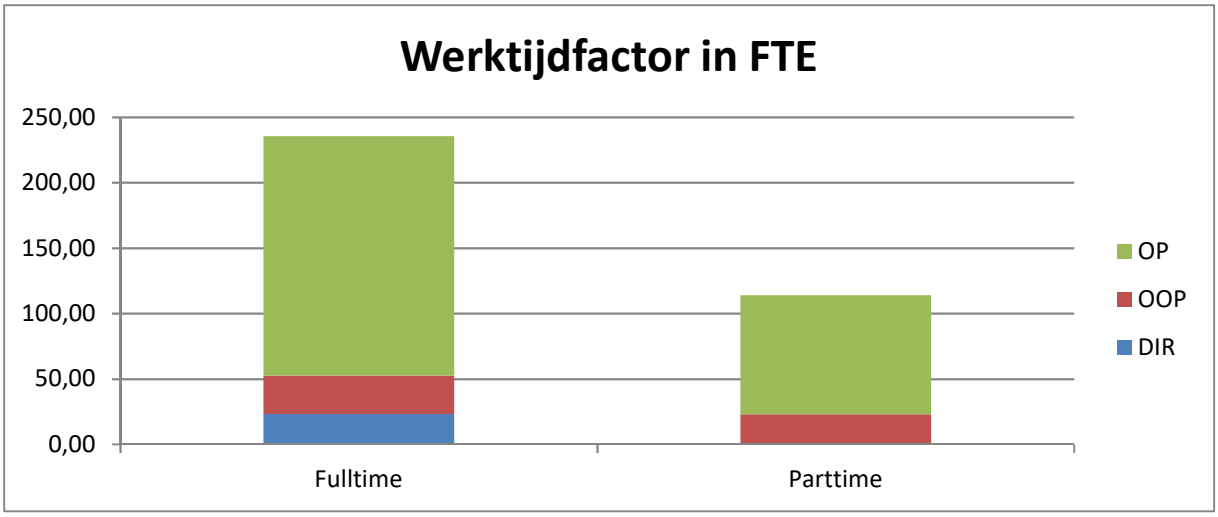

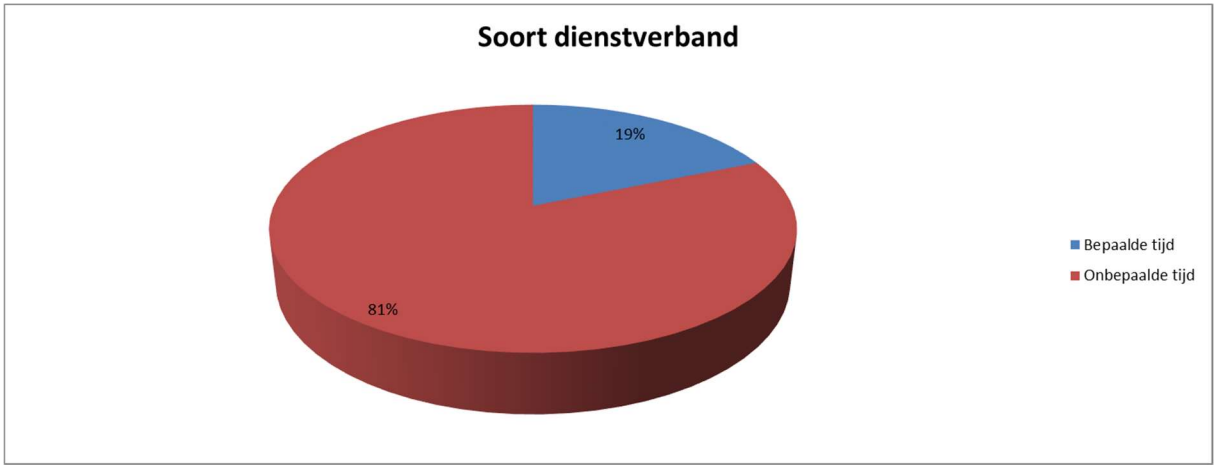

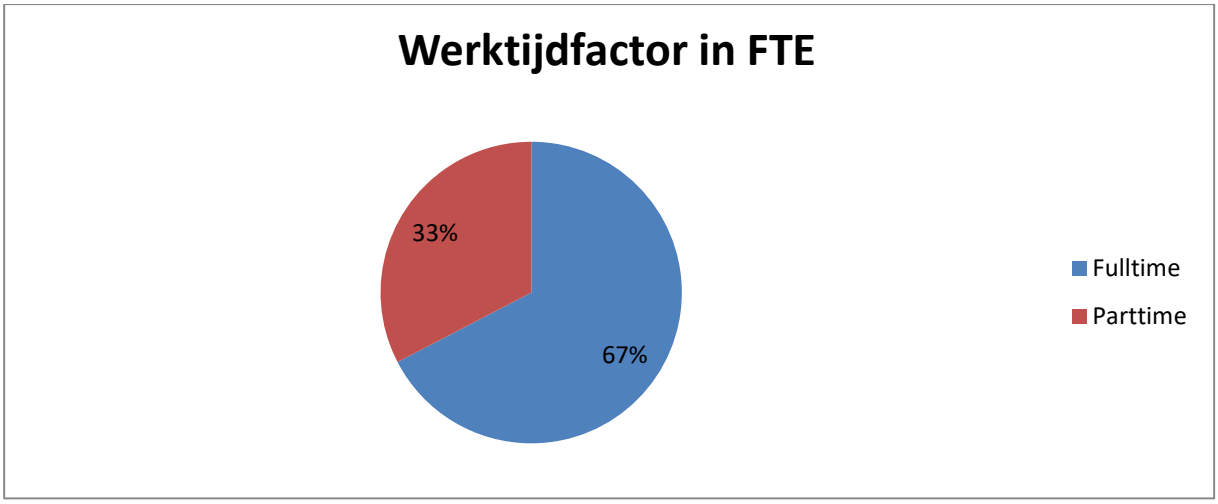

2.4 Materieel beleid

In 2017 stonden de jaarlijks terugkerende onderwerpen op het gebied van huisvesting op de agenda, namelijk:

- bestuurlijk overleg met gemeenten (OOGO);
- ontwikkelingen op het gebied van nieuwbouw (kindcentra), uitbreidingen en aanpassingen;
- regulier onderhoud;
- veiligheidsmaatregelen;
- buitenschoolse opvang;
- peuter- en kinderopvang;
- transitie scholen in aardbevingsgebied.

2.4.1 Bestuurlijke overleggen met gemeenten (OOGO en zogenaamde Transitietafels)

Huisvesting is besproken in de Lokale Educatieve Agenda (LEA). Het Op Overeenstemming Gericht Overleg (OOGO) maakt hier veelal deel van uit voor overleg met de gemeenten over de huisvesting van de scholen. Net als voorgaande jaren verliepen de besprekingen en het technisch vooroverleg meestal constructief, maar in een enkele gemeente moeizaam. De kortingen op het gemeentefonds als gevolg van de inmiddels afgeronde doordecentralisatie kan worden genoemd als oorzaak hiervan. Vanuit integrale huisvestingsplannen zijn diverse plannen in ontwikkeling:

- R.K. Mariaschool in Kindcentrum Groote Veen te Eelde-Paterswolde (start bouw in maart 2017);
- St. Antoniusschool te Hoogezand-Sappemeer (nieuwe bouwstart verwacht in voorjaar 2018);
- R.K.B. De Schelp te Uithuizen (verwachte ingebruikname medio 2018);
- St. Walfridusschool te Bedum (in gebruik genomen eind 2017);
- O.L.V. Sterre der Zee te Delfzijl (in voorbereiding: nieuwbouw “Kindcentrum West”);
- R.K. Gerardus Majellaschool te Hoogezand-Sappemeer (in voorbereiding: kindcentrum);
- RK/PC Jenaplanbasisschool Kristalla (bouw kindcentrum, in gebruik genomen na de zomervakantie 2017);
- Voorscholen in of bij alle scholen in de gemeente Emmen (laatste ingebruikname voorschool 1 april 2018).

Over een deel van de scholen in het werkgebied in de contourenkaart van de aardbevingen, vinden sinds het tweede kwartaal van 2015 overleggen plaats over de toekomstbestendigheid. De aardbevingsbestendigheid van gebouwen is bekeken op grond van inspectierapporten die in opdracht van de NAM in 2015 zijn opgesteld. Naast de kwantiteit van schoolgebouwen in het gebied worden ook zaken als duurzaamheid en een gezonde leeromgeving meegenomen. Door de overheid is hiervoor extra budget vrijgemaakt. Het geheel wordt besproken aan de transitietafels tussen gemeenten, schoolbesturen en de NAM, onder leiding van een extern procesbegeleider. Inmiddels zijn de integrale huisvestingsplannen voor de scholen per gemeente vastgesteld.

Het betreft de gemeenten Bedum, Delfzijl, Eemsmond en Hoogezand-Sappemeer. Daarnaast vinden er, in gezamenlijkheid met de elf kerngemeenten, op bestuurlijk niveau brede overleggen plaats in het aardbevingsgebied. Hieraan nemen wethouders, schoolbestuurders en ambtelijk-huisvestingsadviseurs deel. Verderop kunt u de gevolgen lezen van deze transitie.

2.4.2 Ontwikkelingen op het gebied van nieuwbouw (het kindcentrum), uitbreidingen en aanpassingen

Diverse werkzaamheden bij twaalf scholen zijn voorbereid, in uitvoering, of al opgeleverd. Hieronder een overzicht.

In de Manne te Veendam

In 2015 is In de Manne van de Agaatlaan naar de Steenstraat verhuisd. Met financiering vanuit de gemeente zijn inmiddels diverse interne aanpassingen uitgevoerd. Zo zijn plafonds, verlichting en vloerbedekking gedeeltelijk vervangen en is intern schilderwerk uitgevoerd om het gebouw geschikt te maken voor het onderwijs in deze school. Vanuit de meerjarenonderhoudsplanning (MOP) is destijds een aantal technische zaken naar voren gekomen als gevolg van uitgesteld onderhoud door het vorige schoolbestuur. Over het op het niveau brengen van het gebouw, conform de standaard van het schoolbestuur, is vanaf 2015 overleg gevoerd met de gemeente. Dit heeft geleid tot meerdere beschikkingen, alle beschikkingen hebben inmiddels geleid tot uitvoering van alle werkzaamheden.
Uitbreiding van het gebouw is vanwege het aantal leerlingen aangevraagd bij de gemeente.

R.K.B. De Schelp te Uithuizen

De overleggen voor de realisatie van het Kindcentrum in zowel de besturengroep (wethouder en schoolbestuurders) als de projectgroep (gemeente en de vertegenwoordigers van de scholen) zijn in 2017 voortgezet. Ten gevolge van de ligging binnen de aardbevingscontouren is het ontwerp doorontwikkeld tot een aardbevingsbestendig gebouw. Hierdoor is vertraging opgetreden in de planning. De gemeente heeft eind 2016 opdracht gegeven voor de uitvoering die begin 2017 van start is gegaan. Het gebouw is inmiddels opgeleverd aan de gemeente. De verhuizing van de school laat echter toch nog even op zich wachten in verband met een door het Rijk aan de gemeente gevraagd onderzoek naar de vloerconstructie. De verhuizing wordt nu verwacht medio 2018.

R.K. Mariaschool te Eelde/Paterswolde

De schoolbesturen van Primenius en Baasis gaan met bekostiging door de gemeente gezamenlijk een nieuwe school bouwen. Voor het bouwmanagement is ook een extern bureau aangetrokken. De Design & Build-opdracht is verstrekt aan Buursema Bouw in Erm, architect is Daan Jose van architectenbureau Kristinsson uit Deventer. Naar verwachting is de nieuwbouw van ‘Kindcentrum Groote Veen’ eind 2018 gereed. In het gebouw wordt ook een peuterspeelzaal gevestigd en er vlak naast een kinderdagverblijf. De gemeente Tynaarlo zal op de aangrenzende kavel dit jaar starten met de bouw van een nieuwe sporthal.

R.K. Vredeveldschool te Assen

De school heeft haar onderkomen in de nieuwe MFA in de wijk Vredeveld in december 2016 in gebruik genomen. De officiële opening vond plaats op 21 april van dit jaar. Het oude gebouw is weer overgedragen aan de gemeente.

St. Antoniusschool te Hoogezand-Sappemeer

De realisatie van het Kindcentrum Vosholen - waarin ook de nevenvestiging van OBS Theo Thijsenschool, een PSZ, een BSO en een gymzaal zullen worden gehuisvest - heeft forse vertraging opgelopen. In oktober 2014 is met de bouw gestart, maar door onvoorziene

invloeden ligt het project vanaf de zomer 2015 stil. Als oorzaken hiervoor kunnen worden genoemd:

- Het alsnog bevingsbestendig maken van het nieuwe gebouw en van op het terrein aanwezige monumentale gebouwen, waaronder de fabrieksschoorsteen, waarvoor intensief overleg tussen NAM en gemeente gevoerd is. De versterking van de schoorsteen is inmiddels uitgevoerd. De versterking van het voormalige ketelhuis zal met de nieuwbouw meegenomen worden.
- Het faillissement van de aannemer en het komen tot overeenstemming met de curator.
- De nieuwe aanbesteding (aan BAM).
- Herberekening van de constructie door de nieuwe aannemer (BAM).
- De inmiddels noodzakelijke uitbreiding van het oorspronkelijke plan ten gevolge van de groei van de beide in het gebouw te huisvesten scholen.

De herberekening bleek erg ingewikkeld te zijn, maar is eind 2017 afgerond. De onderhandelingen met de NAM over de bekostiging zijn nog gaande. De verwachting is nu dat begin 2018 weer met de uitvoering van de verstevigingen van de al gerealiseerde bouwdelen en het verder afbouwen gestart kan worden. Door de nieuwe berekeningen, de goedgekeurde uitbreidingsplannen en de diverse overleggen, wordt nog een nieuwe planning gemaakt met een nieuwe te verwachten opleverdatum.

R.K. Gerardus Majellaschool te Hoogezand

Deze school valt ook binnen de contourenkaart van het aardbevingsgebied en is in opdracht van de NAM geïnspecteerd op hoge-risico-elementen en aardbevingsbestendigheid. Er is geld beschikbaar om nieuwbouw te kunnen plegen. Dit is geld vanuit de NAM, aangevuld met een gedeelte vanuit de gemeente. Het plan is om een Integraal Kindcentrum te bouwen in de wijk. Daar zullen de volgende scholen in worden gehuisvest: RKBS De Hoeksteen, De Tweemaster/De Schakel (worden samen 1 school) en de St. Gerardus Majellaschool. De locatie is nog niet definitief bekend, maar de nieuwe school zal niet op de plek van de huidige St. Gerardus Majellaschool worden gebouwd. Voor de nieuwbouw hebben de scholen hun onderwijsvisie opgesteld, welke vertaald wordt in een programma van eisen.

O.L.V. Sterre der Zee te Delfzijl

Het gebouw van deze school valt eveneens binnen de contourenkaart van het aardbevingsgebied en is in opdracht van de NAM geïnspecteerd op hoge-risico-elementen en aardbevingsbestendigheid. Vanaf de transitietafel is bepaald dat er met meerdere scholen gezamenlijk nieuwbouw wordt gerealiseerd op het terrein bij de bestaande school De Windroos, ‘Kindcentrum West’ genaamd. De voorbereidingen voor de realisatie zijn opgestart, de locatie is vastgesteld, maar de opleverdatum is nog niet bekend.

R.K.B.S. St. Walfridus te Bedum

Ook dit gebouw valt binnen de contourenkaart van het aardbevingsgebied en is in opdracht van de NAM geïnspecteerd op hoge-risico-elementen en aardbevingsbestendigheid. Vanuit de transitietafel in de Gemeente Bedum is voor de scholen in dit gebied een plan ontwikkeld voor de langere termijn. Uit de rapporten is gebleken dat het gedeelte van het gebouw uit 1920 kon worden versterkt. De ruimte in de kap waar zich nu twee groepsruimten bevinden, voldoet niet langer voor lokalen. Door technische alsmede financiële redenen zijn alle latere aanbouwen gesloopt. Achter het te versterken gedeelte is daarom een gehele nieuwbouw

gerealiseerd, die met het te versterken gedeelte voldoet aan de groene NPR (Nederlandse praktijkrichtlijn, opgesteld door NEN op verzoek van het ministerie van Economische zaken) waardoor het geheel aardbevingsbestendig is geworden. Vanwege het te versterken oudste schooldeel was de NAM opdrachtgever. De aanwezigheid van asbest heeft zowel de inspecties als de sloop vertraagd. Begin 2017 is begonnen met de asbestsanering, daarna met het sloopwerk, de versteviging en de nieuwbouw. De oplevering heeft in 21 december plaats gevonden, de terugkeer van de kinderen is gepland voor begin januari 2018.

RK/PC Jenaplanbasisschool Kristalla te Emmen

Nieuwbouw Kindcentrum Emmerhout, waar naast de school ook een openbare school in het gebouw is gehuisvest. Tevens is er een bibliotheek, kinderopvang en buitenschoolse opvang in het gebouw.
Het nabije kruispunt waar veel aanrijdingen gebeuren, is voorzien van twee rotondes, waarmee de snelheid voor een behoorlijk deel uit het verkeer is gehaald. Na de zomervakantie is het gebouw in gebruik genomen. Het oude schoolgebouw is weer overgedragen aan de gemeente.

S.B.O. de Toermalijn te Emmen

Een paar jaar geleden is hier onderzoek verricht naar de mogelijkheid om dit provinciale monument zowel qua duurzaamheid als onderwijskundige geschiktheid aan te passen aan de eisen van deze tijd. Stichting Mevrouw Meijer (een ideëel onderzoeksbureau dat verbetering van de schoolarchitectuur en onderwijshuisvesting nastreeft met ontwerpend onderzoek) heeft hiervoor in opdracht van de gemeente drie architectenbureaus plannen laten ontwikkelen. Het heeft hierna enige tijd gekost om middelen van de gemeente beschikbaar te krijgen voor deze renovatie/ aanpassing. Inmiddels leek het zijn gelukt en is aan de architect met het meest aansprekende plan de opdracht verstrekt om dit verder uit te werken. De bouwkosten bleken echter ruim boven het beschikbare budget uit te stijgen en voor de uitvoering is nog geen groen licht gegeven. Mocht het doorgaan, zal naar verwachting tijdens de renovatie de Toermalijn tijdelijk gehuisvest worden in het gebouw waar RK/PC Jenaplanbasisschool Kristalla in gevestigd was.

R.K.B.S de Diedeldoorn te Emmen

Deze school heeft veel last van lekkages. Meermaals is er een dakdekker bijgehaald voor reparatie, maar de lekkages bleven zich voordoen. Hierop is besloten een gespecialiseerd bedrijf (BDA Dakadvies) onderzoek te laten doen. De conclusie was dat er qua uitvoering niet zo veel aan de hand was, maar dat er veel ongelukkige aansluitdetails in het gebouw zitten die zich na verloop van tijd manifesteren. In een bouwteam met een aannemer en een dakdekker, is op basis van deze gegevens een plan van aanpak opgesteld. De aanvraag voor bekostiging voor herstel van de constructiefouten is afgewezen, hiertegen is bezwaar aangetekend. De renovatie is inmiddels uitgevoerd.

St. Josephschool te Zandberg

Voor de zomervakantie bleek dat deze groeiende school na de kerst een groepsruimte tekort heeft. De indeling van het schoolgebouw bleek niet geschikt voor herschikking van de vierkante meters om dit te realiseren. Ondanks dat er op basis van het (verwachte) aantal

leerlingen geen recht op uitbreiding is, is de gemeente daarom toch gevraagd bekostiging beschikbaar te stellen voor een extra groepsruimte in een semipermanente uitbreiding van het gebouw. Dit verzoek is afgewezen, waarna hiertegen bezwaar is gemaakt. Dit is nog in behandeling. Het noodlokaal is voorlopig met inzet van eigen middelen geplaatst, uitstellen was namelijk geen optie.

2.4.3 Voorscholen

De gemeente Emmen heeft gelden beschikbaar gesteld voor de realisatie van een voorschool bij alle scholen in de gemeente. Samen met Peuterwerk (Tinten groep) zijn op de betreffende scholen van Primenius in de afgelopen drie jaar plannen ontwikkeld om dit mogelijk te maken. Meestal kon de voorschool binnen de muren van de bestaande scholen gerealiseerd worden, anders werd er bijgebouwd. Het gaat om de volgende scholen:

Inmiddels gerealiseerde voorscholen
St. Theresiaschool te Bargercompascuum, oktober 2015;
St. Fransschool te Emmen, februari 2017;
R.K. Basisschool De Hoeksteen te Emmercompascuum, april 2017;
R.K. Basisschool De Banier te Emmen, september 2017;
RK/PC Jenaplanbasisschool Kristalla te Emmen, september 2017;
Kardinaal Alfrinkschool te Emmen, september 2017;
Pastoor Middelkoop te Klazienaveen, december 2017.

Nog te realiseren voorscholen het voorjaar 2018
R.K. Basisschool De Brummelbos te Erica (tevens een kinderdagverblijf);
St. Gerardusschool te Emmen.

Er zijn plannen om in 2018 bij een aantal Primeniusscholen buiten de gemeente Emmen ook voorscholen te realiseren.

2.4.4 Regulier onderhoud

Primenius heeft regulier onderhoud uitgevoerd aan de scholen. Dit gebeurde conform de meerjarenonderhoudsplanning (MOP), voorheen bekend als ‘de rode map’, maar tegenwoordig in te zien via ‘Tobias’. Diverse werkzaamheden zijn het gevolg geweest van deze MOP’en, zoals:

- het schilderwerk bij diverse scholen;
- overige, niet specifiek genoemde werkzaamheden in het kader van meerjarig onderhoud.

Energiebezuinigingsmaatregelen

In het kader van het terugdringen van de energiekosten heeft voor 21 scholen van Primenius een inventarisatie plaats gevonden en is de haalbaarheid voor het aanbrengen van zonnepanelen onderzocht. Primenius is samen met zeven andere schoolbesturen door het Onderwijsbureau Meppel betrokken bij het project ‘Zonnescholen’. Inmiddels heeft een Europese aanbesteding plaatsgevonden op basis van circa negentig voor zonnepanelen geschikte scholen. Binnen het kader van deze aanbesteding kan nu per school de beslissing

tot het plaatsen van zonnepanelen genomen worden. Het uitvoeringstraject voor de scholen is opgestart. De eerste zonnepanelen zullen in 2018 geplaatst worden.

2.4.5 Resultaten cluster FM&H

Het cluster FMH heeft in 2017 vijf keer vergaderd, waarbij het stichtingsondernemingsplan richtinggevend is voor de agenda van het cluster FMH.

Het cluster FMH heeft in 2017 de volgende onderwerpen behandeld:

- zonnepanelen: Er is door het cluster FMH een advies aan de voorzitter van het college van bestuur uitgebracht om zoveel mogelijk scholen van zonnepanelen te voorzien. Dit wordt in het voorjaar van 2018 voor een deel van de scholen van Primenius gerealiseerd.
- schoonmaak: Het cluster FMH coördineert en evalueert de schoonmaak van CSU samen met Alpha Adviesbureau. Alpha zorgt voor de inspecties van de schoonmaak.
- tuinonderhoud: BTL onderhoudt het schoolplein en de tuinen van de meeste scholen van Primenius. Het cluster FMH heeft dit proces begeleid.
- keuring speeltoestellen en speellokalen: ’t Faan verzorgt sinds voorjaar 2017 de keuringen en het onderhoud van de speeltoestellen voor alle scholen van Primenius. De logboeken en visuele inspecties worden volgens afspraak door de scholen bijgehouden. Het cluster FMH heeft dit proces begeleid.
- RI&E - Arbomeester: In het najaar van 2017 hebben alle scholen de inlog voor de afname van de RI&E ontvangen. Het cluster FMH ziet toe op juiste uitvoer van de RI&E.
- centrale inkoop leermiddelen: De leermiddelen zijn in 2017 aanbesteed met een looptijd van vier jaar. Het cluster FMH heeft samen met Alpha de aanbesteding uitgevoerd en afgerond.
- narrowcasting: Het cluster FMH is in 2017 met vier scholen een pilot gestart met de doelstelling transparante en snelle informatievoorziening naar ouders.
- printen door middel van een passysteem: In 2017 heeft het cluster het college van bestuur geadviseerd om op alle scholen het printen en kopiëren met pasjes te laten plaatsvinden. De pasjes zijn persoonlijk en op alle locaties binnen Primenius te gebruiken. De uitrol vindt in 2018 plaats.
- Alpha adviesbureau: In 2017 heeft Alpha adviesbureau het cluster FMH ondersteund bij het afsluiten van verschillende contracten. Alpha adviseert het cluster bij contractbeheer.
- contractbeheer: In 2017 is er een start gemaakt om alle contracten binnen de scholen van Primenius te inventariseren en centraal te beheren.
- drinkwatertappunten: Het cluster FMH heeft de haalbaarheid van drinkwatertappunten in de scholen van onderzocht. Het cluster FMH laat de beslissing voor aanschaf bij de scholen.

2.5 Financieel beleid

2.5.1 Algemene ontwikkeling

Teldatum	Aantal leerlingen	% onderbouw	Personele bekostiging ministerie
01-10-2013	2692	51,7%	Schooljaar 2014-2015
01-10-2014	2701	51,5%	Schooljaar 2015-2016
01-10-2015	4676	52,9%	Schooljaar 2016-2017
01-10-2016	4858	50,6%	Schooljaar 2017-2018
01-10-2017	5021	49,0%	Schooljaar 2018-2019

Prognose 01-10-2018	5052	49,6%	Schooljaar 2019-2020
Prognose 01-10-2019	5093	48,2%	Schooljaar 2020-2021
Prognose 01-10-2020	5033	47,9%	Schooljaar 2021-2022
Prognose 01-10-2021	4973	48,8%	Schooljaar 2022-2023

*tot en met 1-10-2014 worden de leerlingaantallen van Fidarda getoond.
** bij de leerlingen per 01-10-2017 is rekening gehouden met de leerlingaantallen van Jenaplanbasisschool 't Sterrenpad, aangezien deze school vanaf 01-01-2018 deel uitmaakt van Primenius

De personele bekostiging vanuit het ministerie is gebaseerd op de teldatum per 1 oktober en geldt voor het daaropvolgende schooljaar. Verder geldt dat de vergoeding voor leerlingen in de onderbouw hoger ligt dan die voor leerlingen in de bovenbouw.

Wat betreft de personele inzet heeft de stichting ervoor gekozen om de zogenaamde T-systematiek te hanteren. Dit houdt in dat de personele inzet wordt gebaseerd op het aantal leerlingen op 1 oktober van het *betreffende* schooljaar. Deze systematiek wijkt af van de bekostiging van het ministerie, welke is gebaseerd op de T-1-systematiek. Hierbij wordt de personele bekostiging van het ministerie gebaseerd op het aantal leerlingen op 1 oktober van het *voorgaande* kalenderjaar.

Binnen de stichting is gekozen voor de T-systematiek om de inzet van personeel te baseren op basis van het aantal leerlingen dat daadwerkelijk in het betreffende kalenderjaar op school aanwezig is. Dit om de kwaliteit van het onderwijs op peil te kunnen houden.

Verder hanteert de organisatie voor de verdeling van de middelen een beleidsrijke begroting.

Het model 'beleidsrijke begroting' heeft als doel:
- Het verkrijgen van een verbeterd inzicht in de toedeling van de personele middelen.
- Beter grip krijgen op personele inzet, zowel voor de directeur als het college van bestuur.
- Beheersing van de schoolbudgetten voor personeel en direct zicht hebben op de gevolgen van personele inzet.

Uitgangspunten van het nieuwe model:
- Het bestuur ontvangt de financiële middelen en is hiervoor uiteindelijk ook verantwoordelijk.
- De verdeling van de middelen vindt plaats volgens duidelijke criteria, welke zijn geënt op het organisatiebeleid.
- Het allocatiemodel is eenvoudig en overzichtelijk.
- Binnen de kaders van het organisatiebeleid wordt gewerkt met autonome, zelfverantwoordelijke scholen.
- Zaken die een school niet kan beïnvloeden, worden centraal geregeld.
- Budgetbewustzijn wordt bevorderd.
- Ondernemerschap wordt bevorderd en beloond.
- De ontwikkeling van de scholen en de organisatie wordt financieel ondersteund op basis van duidelijke plannen.
- Achteraf wordt verantwoording afgelegd over de besteding van middelen en de daarmee behaalde resultaten.

Voorgaande betekent dat het college van bestuur de middelen vanuit het ministerie zal verdelen op basis van de telling van het aantal leerlingen per 1 oktober 2016 voor het kalenderjaar 2017. De verdeling van de budgetten is daarmee onveranderd de verantwoordelijkheid van het college van bestuur. Een gevolg hiervan is dat, in geval van

een groeiend aantal leerlingen, meer middelen ter beschikking worden gesteld aan de scholen door het college van bestuur dan het ministerie op dat moment bekostigt. Op dat moment is er sprake van voorfinanciering door het college van bestuur aan de scholen.

De begroting is opgesteld op basis van de ontwikkelpunten binnen het beleid, zoals opgemaakt in het jaarplan van de stichting.

Uit de gegevens van het leerlingenaantal blijkt dat de daling van het aantal leerlingen is veranderd in een stijging. De verwachting is dat deze stijging de komende jaren zal doorzetten. Hiermee is de trend van een daling van het leerlingenaantal doorbroken. Op termijn wordt wel weer een lichte daling verwacht.

2.5.2 Vermogenspositie

De kengetallen die iets zeggen over de financiële positie van de stichting zijn: liquiditeit, solvabiliteit en het weerstandsvermogen. De kengetallen worden enerzijds beïnvloed door het exploitatieresultaat en anderzijds door de gerealiseerde investeringen.

Liquiditeit en solvabiliteit

De liquiditeit geeft aan in hoeverre de stichting in staat is om op tijd haar schulden te betalen en de solvabiliteit geeft aan in hoeverre de stichting in staat is om in geval van liquidatie aan haar verplichtingen te voldoen. De onderneming is liquide bij een ratio van 1,50 of meer en de onderneming is solvabel wanneer het percentage hoger dan of gelijk is aan 30%.

Dat de liquiditeit en de solvabiliteit ten opzichte van kalenderjaar 2016 iets is gedaald wordt o.a. veroorzaakt door de gerealiseerde investeringen in 2017. De rentabiliteit zegt iets over de winstgevendheid van (het vermogen van) de stichting.

Weerstandvermogen

Het weerstandsvermogen geeft een indicatie van de financiële reservepositie. Dit wordt gedefinieerd als het eigen vermogen gedeeld door de totale baten uit de bedrijfsvoering. Dit kengetal is in de plaats gekomen van de kapitalisatiefactor. Hierbij geldt een ondergrens van 5%. Ten opzichte van kalenderjaar 2016 is het weerstandsvermogen iets verbeterd, wat wordt veroorzaakt door het behaalde resultaat. Indien bij het weerstandsvermogen rekening wordt gehouden met de materiele vaste activa is het weerstandsvermogen als gevolg van de investeringen iets gedaald.

Samenvatting vermogenspositie

Het resultaat over 2017 is wederom positief. Hierbij is, net zoals in voorgaande jaren, rekening gehouden met de personeelsvoorziening Jubilea en onderhoudsvoorziening. Ten opzichte van kalenderjaar 2016 is de vermogenspositie, ondanks de iets lagere liquiditeit en solvabiliteit nog steeds goed.

Gelet op de weergegeven kengetallen kan worden gesteld dat de stichting er financieel gezien goed voor staat. De stichting is in staat haar schulden op korte en op lange termijn te voldoen. Ook is de organisatie in staat om eventuele tegenvallers op te vangen. De meerjarenbegroting laat voor de komende jaren een positief exploitatieresultaat zien.

Vermogenspositie

	2014	2015	2016	2017
Liquiditeit	1,33	1,11	1,80	1,52
Solvabiliteit	69,2%	61,5%	67,7%	66,36%
Rentabiliteit	-1,70%	-2,43%	6,42%	1,96%
Weerstandsvermogen	0,37	0,33	0,37	0,39
Weerstandsvermogen exclusief privaatvermogen	0,39	0,26	0,31	0,32
Weerstandsvermogen exclusief Materiele Vaste Activa	0,12	0,09	0,12	0,13

2.5.3 Exploitatieresultaat

	Begr.2017 €	Realisatie 2017 €	Realisatie 2016 €
3. Baten			
3.1 Rijksbijdrage OCW	27.238.721	28.562.774	28.096.105
3.2 Overige overheidsbijdragen	118.875	542.716	273.210
3.5 Overige baten	459.861	744.603	992.404
Totaal baten	27.817.457	29.850.093	29.361.719
4. Lasten			
4.1 Personele lasten	21.665.163	23.199.533	21.570.219
4.2 Afschrijvingslasten	1.122.906	1.443.663	1.206.353
4.3 Huisvestingslasten	2.256.430	2.194.871	2.125.996
4.4 Overige lasten	2.563.659	2.549.344	2.583.852
Totaal lasten	27.608.158	29.387.411	27.486.419
5. Financiële baten en lasten			
5.0 Financiële baten en lasten	28.000	123.375	9.418
Totaal financiële baten en lasten	28.000	123.375	9.418
Resultaat	**237.299**	**586.057**	**1.884.718**

Dat het resultaat positief is uitgevallen, wordt in belangrijke mate veroorzaakt door de ontvangen overschrijdingsuitkeringen (€ 309.570). Ook zonder deze correctie is het resultaat echter positief. Dit wordt o.a. veroorzaakt door de hogere gerealiseerde groeitelling, de hogere realisatie van de gelden vanuit het samenwerkingsverband en doordat een aantal baten is gerealiseerd waar geen kosten tegenover staan.

2.5.4 Baten

De baten zijn ten opzichte van de begroting ongeveer 7,3% hoger uitgevallen en ongeveer 1,7% hoger dan in 2016. Uit de grafiek blijkt dat de stichting in belangrijke mate (96%) afhankelijk is van de overheid (ministerie en gemeente) en in mindere mate van andere inkomsten. Deze opbrengsten bestaan grotendeels uit de rijksbijdragen van het Ministerie van Onderwijs, Cultuur & Wetenschap (95,7%). Bij de rijksbijdrage OC&W speelt het aantal leerlingen een belangrijke rol.

Verdeling baten

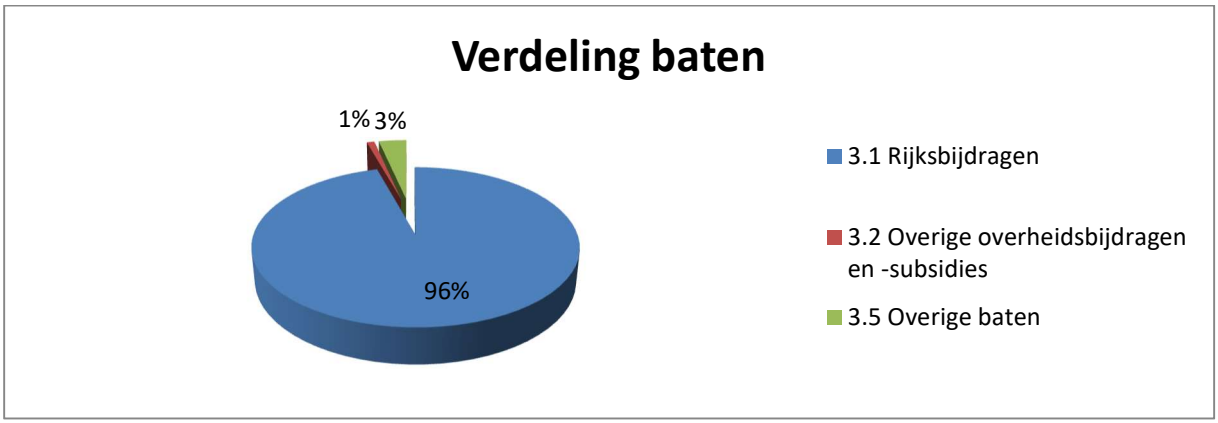

Het verschil met de begroting wordt vooral veroorzaakt doordat de rijksbijdragen van het ministerie, de overige overheidsbijdragen en de overige baten hoger zijn uitgevallen.

De rijksbijdragen van het ministerie zijn hoger uitgevallen door de normaanpassingen, de groeitelling, de hogere bijdragen vanuit het samenwerkingsverband en een subsidie voor het volgen van een masteropleiding. Hier staan overigens ook hogere kosten tegenover.
De normaanpassingen van het ministerie zijn niet begroot en hebben betrekking op; de verwerking van de resterende kabinetsbijdrage conform de loonruimteovereenkomsten publieke sector 2015-2016, het functiemix budget over de laatste 5 maanden van 2016 en kalenderjaar 2017, de eenmalige bijdrage in het kader van de herstelopslag over de maanden april tot en met december 2016, de compensatie pensioenpremie per januari 2017, de compensatie eenmalige uitkering van € 500 in april en de verhoging prestatieboxgelden met circa € 38,00 per leerling. Daarnaast zijn nog niet opgenomen doorwerkingen van eerdere salaris- en loonkostenmaatregelen verwerkt. Tevens is gecorrigeerd voor de eenmalige bijdrage in het kader van de herstelopslag over de maanden april tot en met december 2016.
De groeitellingen vallen hoger uit, doordat de tussentijdse groei van het aantal leerlingen hoger is dan werd verwacht. De hogere bijdragen vanuit het samenwerkingsverband hebben betrekking op de niet begrote arrangementen en de eenmalige vergoeding vanuit het SWV Assen. De subsidie voor het volgen van een masteropleiding was eveneens niet begroot, aangezien dit tijdens het maken van de begroting niet bekend was.

Het verschil met de rijksbijdragen van kalenderjaar 2016 wordt in belangrijke mate veroorzaakt door de eerdergenoemde normaanpassingen, groeitellingen en gelden vanuit het samenwerkingsverband. Daarnaast wordt het verschil veroorzaakt door de correctie verrekening van de uitkeringskosten primair onderwijs. De correctie van de verrekening van de uitkeringskosten primair onderwijs betreft de correctie van een in 2015 vastgestelde verrekening van uitkeringskosten à € 695.800. Aangezien deze terugvordering grotendeels onterecht is geweest, is deze teruggedraaid. Dit levert voor kalenderjaar 2016 een bate op ten gunste van de exploitatie. Verder wordt het verschil nog veroorzaakt door de hogere subsidie voor studies.

Dat de overige overheidsbijdragen hoger zijn uitgevallen, wordt in belangrijke mate veroorzaakt door de overschrijdingsuitkering van de gemeente Hoogezand-Sappemeer (€ 309.570). Hier staan geen kosten tegenover. Daarnaast is een aantal subsidies gerealiseerd die niet waren begroot of hoger zijn uitgevallen, zoals de vervoerssubsidie, de VVE-gelden, vierslagleren, cultuur, en studiereizen. Hier staan wel hogere kosten tegenover.

Het verschil met kalenderjaar 2016 wordt vooral veroorzaakt door de eerdergenoemde overschrijdingsuitkering en de studiereizen in 2017. Opgemerkt wordt dat de ontvangen tripartite gelden van het Samenwerkingsverband met ingang van kalenderjaar 2017 zijn verwerkt onder de rijksbijdragen.

De hogere overige baten worden veroorzaakt doordat de gebruikersvergoedingen voor iPads, de private baten en de huuropbrengsten hoger uitvallen en doordat een aantal niet begrote baten is gerealiseerd. De niet begrote baten hebben onder andere betrekking op de begeleidingstrajecten VF/Loyalis, de bijdragen van Visio en Kentalis en de restitutie van de vervangingsfondspremie. Deze baten waren tijdens het maken van de begroting niet bekend. Dat een aantal baten hoger is uitgevallen, wordt mogelijk veroorzaakt doordat deze te laag zijn begroot.

Het verschil met kalenderjaar 2016 wordt in belangrijke mate veroorzaakt doordat een aantal bijdragen vanuit het samenwerkingsverband voor personele kosten in 2017 is geboekt onder de rijksbijdragen. Verder wordt het verschil veroorzaakt door een in 2016 ontvangen bonus van het vervangingsfonds en door de hogere detacheringsvergoedingen in 2017.

2.5.5 Lasten

De realisatie van de totale lasten is ongeveer 6,4% hoger dan de begroting en is ongeveer 6,9% hoger dan de realisatie van 2016. Het verschil met de begroting wordt vooral veroorzaakt door de hogere personele lasten en de hogere huisvestingslasten.

Door de invloed van het aantal leerlingen op de opbrengsten en doordat de kosten op korte termijn voor een groot deel niet zijn te beïnvloeden, is het belangrijk de ontwikkeling van het aantal leerlingen in de gaten te houden. Zo kunnen noodzakelijke maatregelen tijdig genomen worden.

Zoals uit de grafiek met lasten blijkt, bestaan de kosten in belangrijke mate uit personele lasten, te weten 79%. Andere belangrijke kosten zijn de huisvestingslasten met een aandeel van 7% en de overige lasten met een aandeel van 9%.

Verdeling lasten

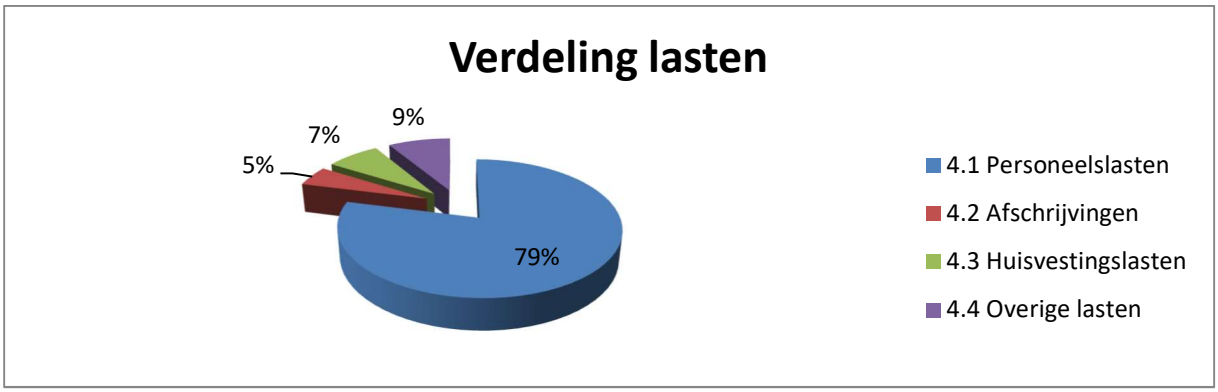

De personele lasten zijn ongeveer 7,1% hoger dan begroot en ongeveer 7,6% hoger dan kalenderjaar 2016. Het verschil met de begroting wordt vooral veroorzaakt door de hogere salariskosten, de hogere kosten van inhuur, hogere overige personele lasten en de hogere scholingskosten.

De salariskosten inclusief de uitkeringen zijn ongeveer 3% hoger dan begroot. Deze bestaan uit de salariskosten van de directie, het onderwijzend personeel, het onderwijsondersteunend personeel, de salariskosten voor vervanging en overige kosten zoals de uitkeringen.
De salariskosten van het onderwijzend personeel, de directie en het onderwijsondersteunend personeel zijn ongeveer 3,2% hoger uitgevallen doordat meer personeel is ingezet in verband met de tussentijdse groei van het aantal leerlingen en met overige knelpunten. Daarnaast wordt het verschil veroorzaakt doordat de gemiddelde personeelslast hoger uitvalt in verband met de stijging van de werkgeverslasten. Hier staan overigens hogere inkomsten zoals de normaanpassingen, detacheringsvergoedingen en groeitellingen tegenover. De salariskosten voor vervanging en overige kosten inclusief de uitkeringen zijn ongeveer 0,3% hoger dan begroot, aangezien minder vervanging nodig was dan waar in de begroting rekening mee is gehouden.

De kosten van inhuur hebben betrekking op de inzet van de ondersteuning van het CVB, projectmanagement, ondersteuning van het debiteurenbeheer, de interim schooldirecteuren en inhuur voor vervanging via Slim. De kosten van inhuur zijn hoger uitgevallen, aangezien een deel van deze kosten niet was begroot.

De kosten van scholing vallen hoger uit, aangezien meer aan scholing is gedaan dan waar in de begroting rekening mee is gehouden. Het gaat hierbij om de kosten van bijvoorbeeld Via Vinci, OBM-nascholing en id-begeleiding, studie California, klassenwijzer en Jenaplan. Deze hogere scholingskosten worden onder andere veroorzaakt doordat in 2017 veel nieuwe personeelsleden in dienst zijn genomen.

Dat de overige personele lasten hoger zijn uitgevallen, wordt met name veroorzaakt door de het terugbetalen van uitkeringen en subsidie voor studieverlof, alsmede de hogere kosten van outplacement en ontslag. Deze hogere kosten worden grotendeels gecompenseerd door de lagere kosten van bijvoorbeeld de dotatie jubileumvoorziening, wervingskosten en begeleidingstrajecten van Arbo. De terugbetalingen aan het ministerie waren niet begroot doordat deze niet bekend waren. Dit geldt ook voor hogere kosten van outplacement en ontslag.

De afschrijvingskosten zijn ongeveer 29% hoger dan begroot en ongeveer 20% hoger dan kalenderjaar 2016.

Verdeling afschrijvingslasten

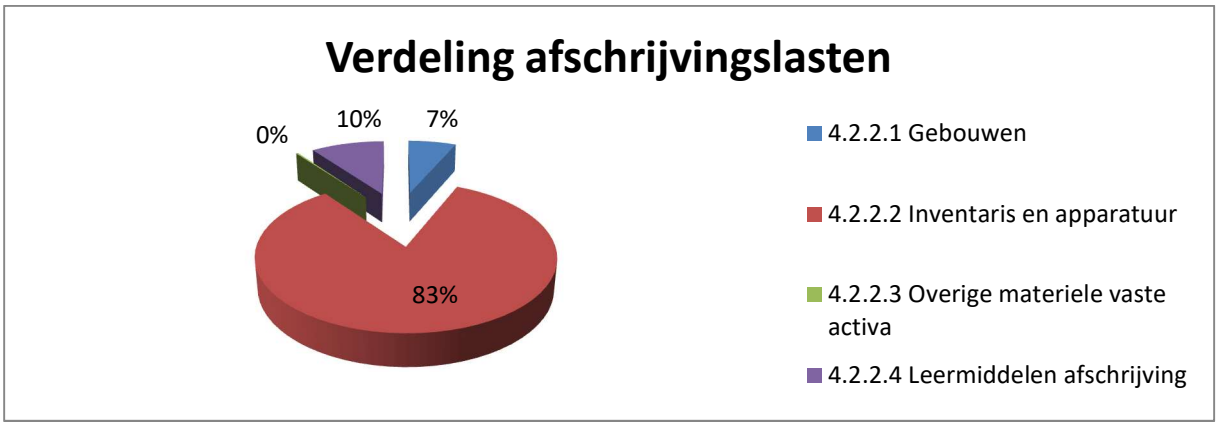

Zoals uit de grafiek met afschrijvingslasten blijkt, hebben de afschrijvingslasten grotendeels betrekking op de kosten van inventaris en apparatuur. Het gaat hier voornamelijk om afschrijvingen binnen de ICT.

Het verschil met de begroting wordt veroorzaakt doordat in 2017 investeringen zijn gedaan in gebouwen en technisch onderhoud, ten laste van de private middelen die niet waren begroot. Deze investeringen hebben te maken met de aankoop van de Mantingebrink en met de noodzakelijke uitbreiding op de St. Josephschool. Hier is het bestuur, in tegenspraak met de regelingen, van mening dat deze investering ten laste van de publieke middelen moet vallen. Daarnaast wordt het verschil in de afschrijvingslasten veroorzaakt doordat eind 2016 is geïnvesteerd in ICT, wat niet is meegenomen in de begroting 2017. Ook zijn in de begroting van 2017 de afschrijvingslasten van de SKOD te laag meegenomen.

Het verschil met kalenderjaar 2016 wordt veroorzaakt door de eerdergenoemde aankoop van de Mantingebrink en de noodzakelijke uitbreiding van de St. Josephschool. Verder wordt het verschil veroorzaakt door het boekverlies in 2017 wegens de nieuwe huisvesting van de Vredeveld en Kristalla en hogere investeringen in zaken als technisch onderhoud en ICT.

De huisvestingslasten zijn ongeveer 3% lager dan begroot en ongeveer 3% hoger dan kalenderjaar 2016. Zoals uit de grafiek met huisvestingslasten blijkt, bestaan de huisvestingslasten voornamelijk uit schoonmaakkosten (27%), energiekosten (20%), onderhoudskosten (5%) en dotatie voor het onderhoud (29%).

Verdeling Huisvestingslasten

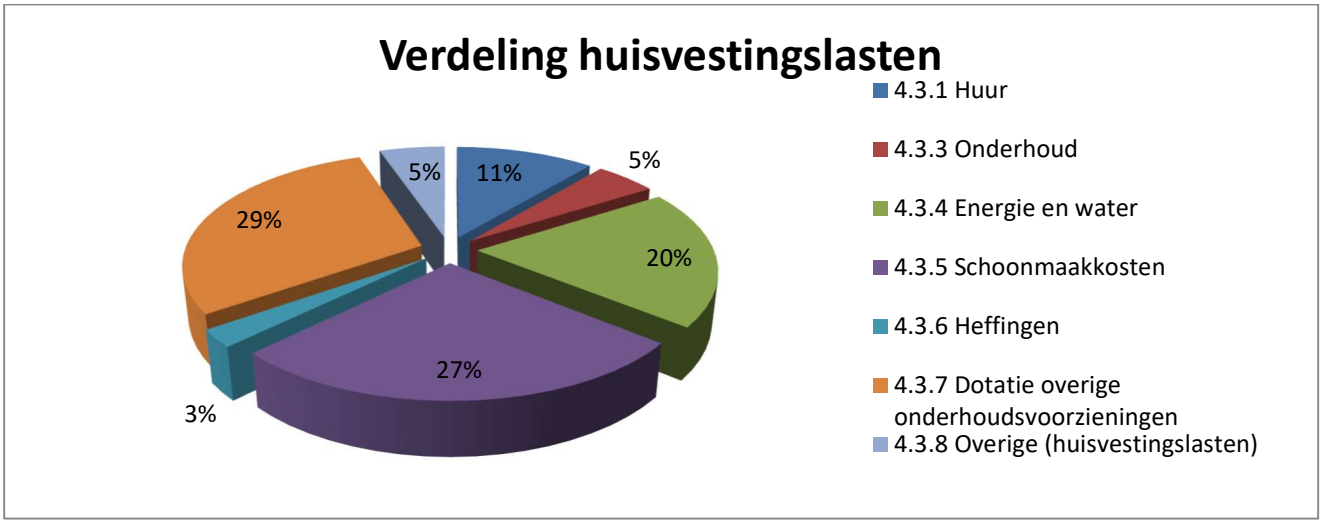

Het verschil met de begroting wordt vooral veroorzaakt door de lagere dotatie van de onderhoudsvoorziening, waardoor de overschrijding op de onderhoudskosten volledig wordt gecompenseerd.

De dotatie van de onderhoudsvoorziening wordt op twee momenten beoordeeld, namelijk tijdens het begrotingstraject en aan het einde van het jaar in verband met de jaarrekening. De beoordeling vindt plaats op basis van een looptijd van 25 jaar. Gelet op de planning en de stand van de voorziening is de dotatie naar beneden bijgesteld vanaf kalenderjaar 2017. Dat deze naar beneden is bijgesteld komt doordat wegens ver- of nieuwbouw van de scholen terughoudend wordt omgegaan met de investeringen in de gebouwen. De kosten van onderhoud vallen hoger uit, aangezien een aantal kosten is gerealiseerd die niet zijn begroot. Het gaat hierbij onder andere om de kosten van werkzaamheden aan de Mantingebrink, glasschade en de inspectie van speeltoestellen.

Het verschil met kalenderjaar 2016 wordt vooral veroorzaakt door de eerdergenoemde dotatie aan de onderhoudsvoorziening en de kosten van onderhoud. Verder wordt het verschil veroorzaakt doordat de kosten van schoonmaak in 2017 hoger zijn uitgevallen door de kosten van CSU in verband met de sanitaire voorzieningen in de scholen. Ook vallen de kosten van huur in 2017 hoger uit door de tijdelijk huisvesting van de Walfridus, de hogere kosten van de Willibrord, de nieuwe huisvesting van de Vredeveldschool en de nieuwe huisvesting van de Kristalla.

Verdeling overige lasten

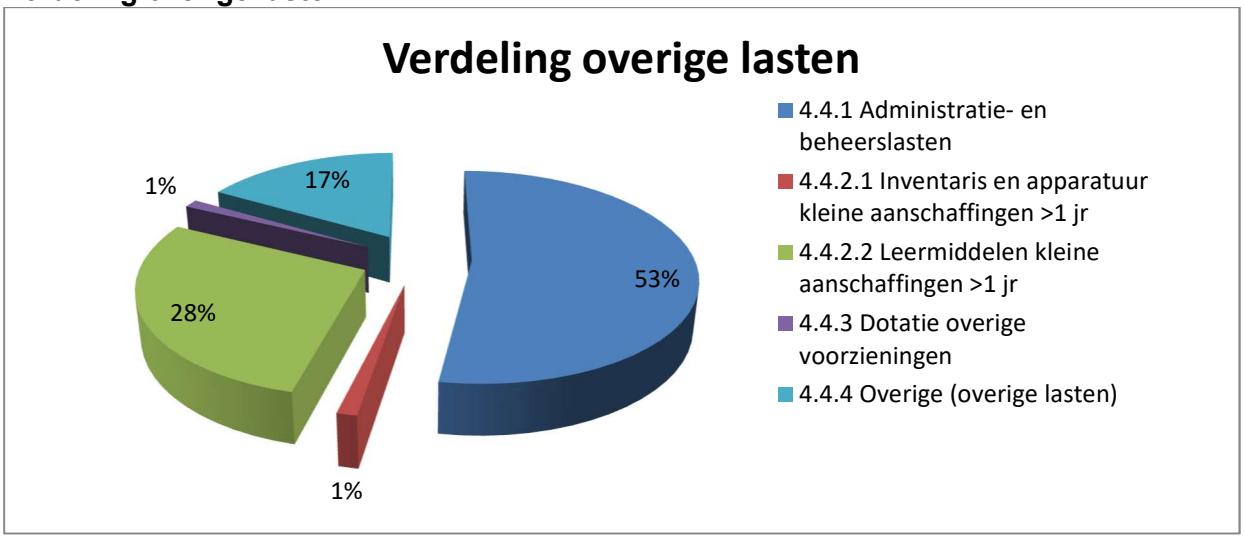

Uit de grafiek met de verdeling van de lasten blijkt dat de overige lasten voornamelijk bestaan uit de kosten van administratie en beheer (53%), kosten van leermiddelen (28%) en overige kosten (17%).

De overige lasten zijn ongeveer 0,6% lager dan begroot en ongeveer 1,3% lager dan de realisatie van kalenderjaar 2016.

Het verschil met de begroting wordt veroorzaakt door de hogere ICT-gerelateerde kosten en door een aantal niet begrote kosten. Deze hogere kosten worden grotendeels gecompenseerd door de lagere kosten van passend onderwijs.

Dat de kosten van passend onderwijs lager zijn, wordt veroorzaakt doordat deze kosten elders in de administratie zijn verwerkt. Het gaat hierbij vooral om de salariskosten. De ICT-gerelateerde kosten hebben betrekking op de kosten van licenties en onderhoudscontracten ICT. Dat deze kosten hoger uitvallen, wordt veroorzaakt door de verdergaande digitalisering van het onderwijs enerzijds en de stijging van het aantal leerlingen anderzijds.
De niet begrote kosten waren ten tijde van het maken van de begroting niet bekend en hebben onder andere betrekking op de kosten van welkomstgeschenken voor nieuwe leerlingen, van tevredenheidspeilingen van ouders, van het onderzoek naar de organisatiestructuur en het advies inzake het verbeteren van duurzame inzetbaarheid.

Het verschil met kalenderjaar 2016 is klein en wordt veroorzaakt door de eerdergenoemde ICT-gerelateerde kosten in verband met de digitalisering van het onderwijs. Ook de kosten

van leermiddelen zijn in 2017 gestegen: dat heeft vooral te maken met de stijging van het aantal leerlingen. Daarentegen zijn de kosten van adviseringen en juridische dienstverlening, administratiekosten van het onderwijsbureau, contributies, telefoonkosten en reproductiekosten ten opzichte van kalenderjaar 2016 gedaald.

2.5.6 Treasurybeleid

Het treasurybeleid van de stichting is primair gericht op het beheren van de financiële risico's en secundair op het reduceren van financieringskosten. De primaire doelstelling van de stichting is het werkzaam zijn op het gebied van primair onderwijs, met als gevolg dat het financieren en beleggen ondergeschikt en dienend is aan deze doelstelling. Het treasurybeleid is conform het financiële beleidsplan van de stichting en het voorschrift beleggen en belenen van het ministerie uitgevoerd.
Primenius heeft, in verband met de opheffing van de depositorekening, in 2012 de keuze gemaakt om de beschikbare middelen in het Onderwijsbureau Liquiditeiten Fonds bij ASR te storten. Dit fonds voldoet aan de regeling beleggen en belenen en is gelijk aan de waardering van obligaties. De looptijd van de participaties staat niet vast en de beheerder beperkt dit risico door de beleggingsportefeuille te spreiden en de gemiddelde looptijd van de beleggingen aan te passen. Het bestuur wenst de beleggingen voor langere tijd aan te houden. Het gemiddeld gerealiseerde rendement bedraagt 1,7% in 2017.

Participaties Onderwijsbureau Liquiditeiten Fonds 2017

Intrinsieke waarde per participatie	€ 1,15
Aantal participaties	43.672.787.179
Waarde van de participaties	€ 5.020.903
Waarde ontwikkeling fonds over geheel	2,79%
Rendement ten opzichte van (gemiddelde) aankoopwaarde	14,89%

Middels de kwartaalrapportages van het ASR Financial Fonds wordt verslag gedaan van de performanceverantwoording en het portefeuillebeleid.

Daarnaast zijn leningen verstrekt aan twee steunstichtingen en aan Tamariki. Deze steunstichtingen nemen een aantal investeringen in de scholen voor hun rekening. Primenius heeft deze investeringen voorgefinancierd met privaat vermogen. De steunstichtingen zullen deze lening terugbetalen conform de gemaakte afspraken. De leningen hebben een looptijd van twintig of dertig jaar. De lening aan Tamariki kent geen looptijd en geen rente. Deze lening moet worden gezien als een Rekening Courantverhouding en is gefinancierd met Privaat vermogen.

3. Continuïteitsparagraaf

Het leerlingenaantal van de scholen van Primenius laat een lichte groeicurve zien in de komende jaren. Het bestuur houdt hier rekening mee in zijn meerjarig bezettings- en begrotingsbeleid. Zo komt het bestuur niet voor verrassingen te staan en kan tijdig worden geanticipeerd op ontwikkelingen.

Per 1 januari 2018 is, conform de afgesproken intentie, Jenaplanbasisschool 't Sterrenpad te Nuis aan de organisatie toegevoegd, waardoor het aantal leerlingen per 01-10-2018 met 181 leerlingen zal stijgen.

Door de stichting is ingezet op kwaliteitsverhoging van het onderwijs. Op die manier probeert de stichting haar scholen zodanig aantrekkelijk te maken dat de krimp wel waarneembaar is, maar niet in ernstige mate. Hiermee is de continuïteit van de organisatie gewaarborgd. In dat perspectief zal de komende jaren een aantal elementen kritisch worden bekeken.

De stichting ontwikkelt zich conform het in 2015 vastgestelde ondernemingsplan. Extra investeringen zijn gedaan om het tempo van de digitale ondersteuning van het onderwijs verder te ontwikkelen en te implementeren.
De licentiekosten zullen stijgen en er zullen extra investeringen in hardware moeten worden gedaan. Dit zal verder in een onderwijskundig plan worden omschreven.

De financieringsstroom in het kader van passend onderwijs is door de invoering van de wet op 1 augustus 2014 inmiddels helder. Conform de afspraken in het samenwerkingsverband zijn deze ook daadwerkelijk uitgevoerd. De personele bezetting is aangepast en daarmee is de stichting berekend op de uitvoering van passend onderwijs.

Het leerlingenaantal zal de komende jaren naar verwachting stijgen. Hier wordt in het meerjarig bezettings- en begrotingsbeleid rekening mee gehouden, teneinde niet voor verrassingen te staan en tijdig te kunnen anticiperen op ontwikkelingen.

Zoals in de tabel Kengetallen en in de meerjarenbegroting van 2018 is aangegeven (zie onderstaande tabel), wordt rekening gehouden met de toename van onderwijzend personeel en overige medewerkers. Tevens zal kritisch worden bekeken of de managementlaag in de huidige vorm kan blijven bestaan, of dat daarin een aanpassing noodzakelijk is om tot minder overhead te komen. De middelen die daardoor vrijkomen kunnen weer ten gunste van het onderwijs worden aangewend door de groepsgrootte op een aanvaardbaar niveau te houden.

Kengetallen

Kengetal	2017	2018	2019	2020	2021
Personele bezetting					
Directie (in FTE)	23,53	24,74	24,66	24,66	24,66
Onderwijzend personeel (in FTE)	274,32	288,90	283,58	285,82	284,90
Onderwijsondersteunend personeel (in FTE)	51,79	43,59	37,69	37,69	37,69
Leerlingaantallen 1-10	5.021	5.052	5.093	5.033	4.973

Meerjarenbegroting 2018

Baten	**Realisatie 2017 (€)**	**Begr 2018 (€)**	**Begr 2019 (€)**	**Begr 2020 (€)**	**Begr 2021**
Rijksbijdrage OCW	28.562.774	29.207.881	29.050.827	29.132.732	29.124.296
Overige overheidsbijdragen	542.716	111.389	92.748	74.871	71.538
Overige baten	744.603	413.268	391.789	394.668	397.834
Totaal baten	**29.850.093**	**29.732.538**	**29.535.364**	**29.602.271**	**29.593.668**

Lasten	**Realisatie 2017 (€)**	**Begr 2018 (€)**	**Begr 2019 (€)**	**Begr 2020 (€)**	**Begr 2021**
Personele lasten	23.199.533	23.135.376	22.884.657	23.245.119	23.470.990
Afschrijvingslasten	1.443.663	1.485.378	1.381.481	961.468	723.862
Huisvestingslasten	2.194.871	2.381.110	2.440.328	2.448.050	2.459.195
Overige lasten	2.549.344	2.613.653	2.720.018	2.708.818	2.693.018
Totaal lasten	**29.387.411**	**29.615.517**	**29.426.484**	**29.363.455**	**29.347.065**

Resultaat	Realisatie 2017 (€)	Begr 2018 (€)	Begr 2019 (€)	Begr 2020 (€)	Begr 2021
Financiële baten en lasten	123.375	10.000	10.000	10.000	10.000
Netto exploitatieresultaat	**586.057**	**127.021**	**118.880**	**248.816**	**256.603**

De begrote Rijksbijdragen voor 2018 liggen hoger dan de gerealiseerde Rijksbijdragen van 2017. Dit verschil wordt veroorzaakt doordat er in 2018 rekening mee is gehouden dat 't Sterrenpad per 1 januari 2018 onderdeel uitmaakt van Primenius. Ook is er rekening gehouden met de ontwikkeling van het aantal leerlingen en met de laatste normaanpassingen van het ministerie.
Daarnaast zijn de overige overheidsbijdragen en de overige baten in 2018 lager door de daling van diverse subsidies en overige vergoedingen. Ook zijn er in 2017 eenmalige bijdragen ontvangen, zoals de overschrijdingsuitkering van de Gemeente Hoogezand-Sappemeer.

De begrote lasten voor 2018 liggen hoger: dit wordt onder andere veroorzaakt door de prijsstijgingen en de stijging van de afschrijvingslasten in verband met de investeringen die voor de komende jaren zijn gepland en het verwacht boekverlies van activa als gevolg van de nieuwe huisvesting van de R.K.B. De Schelp en de St. Antoniusschool. Ook de huisvestingslasten zullen stijgen, aangezien het beheer en onderhoud voor een aantal nieuwbouw scholen extern belegd zal worden. Zie hiervoor ook hoofdstuk 2.4 Materieel beleid, waarin de huisvestingsplannen voor de komende jaren worden beschreven. Verder is in de begroting 2018 rekening gehouden met eventuele extra inzet voor zorgleerlingen.

Op basis van de meerjarenbegroting volgt hier de geprognosticeerde balans voor de komende drie jaren.

Meerjarenbalans

Activa	Realisatie 2017 (€)	Begr 2018 (€)	Begr 2019 (€)	Begr 2020 (€)	Begr 2021 (€)
Vaste activa					
Immateriële vaste activa	-	-	-	-	-
Materiële vaste activa	7.708.936	7.370.871	6.611.413	6.077.128	5.482.449
Financiële vaste activa	5.172.720	5.172.720	5.172.720	5.172.720	5.172.720
Totale vaste activa	12.881.656	12.543.591	11.784.133	11.249.848	10.655.169
Vlottende activa					
Voorraden	-	-	-	-	-
Vorderingen	2.071.520	1.986.041	1.984.052	1.990.959	1.981.654
Effecten	-	-	-	-	-
Liquide middelen	2.500.612	3.126.064	4.411.732	5.283.167	6.595.822
Totale vlottende activa	4.572.131	5.112.105	6.395.784	7.274.126	8.577.476
Totale activa	**17.453.787**	**17.655.696**	**18.179.917**	**18.523.974**	**19.232.645**

Passiva	Realisatie 2017 (€)	Begr 2018 (€)	Begr 2019 (€)	Begr 2020 (€)	Begr 2021 (€)
Eigen vermogen					
Algemene reserve	9.649.352	9.776.374	9.895.253	10.144.069	10.400.672
Bestemmingsreserve					
Privaat	1.932.779	1.932.779	1.932.779	1.932.779	1.932.779
Totaal eigen vermogen	11.582.131	11.709.153	11.828.032	12.076.848	12.333.451
Voorzieningen	2.856.853	2.934.125	3.351.589	3.479.131	3.945.350

Langlopende schulden	-	-	-	-	-
Kortlopende schulden	3.014.803	3.012.418	3.000.296	2.967.995	2.953.884
Totale passiva	**17.453.787**	**17.655.696**	**18.179.917**	**18.523.974**	**19.232.645**

Financiële kengetallen	**2017**	**2018**	**2019**	**2020**	**2021**
Solvabiliteit (excl. voorzieningen)	66,36%	66,32%	65,06%	65,20%	64,13%
Solvabiliteit 2 (incl. voorzieningen)	82,73%	82,94%	83,50%	83,98%	84,64%
Liquiditeit: Current Ratio	1,52	1,70	2,13	2,45	2,90
Liquiditeit: Cash Ratio	0,83	1,04	1,47	1,78	2,23
Rentabiliteit	1,96%	0,43%	0,40%	0,84%	0,87%
Weerstandsvermogen Ministerie	38,80%	39,38%	40,05%	40,80%	41,68%
Weerstandsvermogen Ministerie exclusief privaat vermogen	32,33%	32,88%	33,50%	34,27%	35,14%
Weerstandsvermogen exclusief de Materiele Vaste Activa	12,98%	14,59%	17,66%	20,27%	23,15%

Zoals uit bovenstaande meerjaren balans blijkt heeft Primenius voldoende eigen vermogen om de toekomstige ontwikkelingen te kunnen financieren en dit blijkt ook uit de hierboven weergegeven financiële kentallen. Ook wat betreft de liquiditeit heeft de organisatie voldoende armslag hetgeen blijkt uit de onderstaand kasstroomoverzicht. De mutatie van het eigen vermogen betreft het exploitatieresultaat. De mutatie van de voorziening is gebaseerd op het verwachte onderhoud voor de komende jaren. Dus de mutatie is de dotatie aan de voorziening en de geplande onttrekkingen, voor zowel binnen-, als buitenonderhoud.
Zie hiervoor ook hoofdstuk 2.4 Materieel Beleid, waarin de huisvestingsplannen voor de komende jaren worden beschreven.

Op basis van de meerjarenbegroting volgt hier het geprognosticeerde kasstroomoverzicht voor de komende vier jaar.

Kasstroom	**2017**	**2018**	**2019**	**2020**	**2021**
Kasstroom uit operationele activiteiten					
Kasstroom uit bedrijfsoperaties					
- Resultaat voor financiële baten en lasten	462.681	117.022	108.879	238.816	246.603
- Aanpassingen voor					
- - afschrijvingen	1.443.663	1.485.378	1.381.481	961.468	723.862
- - mutaties voorzieningen	451.095	77.272	417.464	127.542	466.219
- - overige mutaties EV	-3.060	10.000	10.000	10.000	10.000
- Veranderingen in vlottende middelen					
- - vorderingen	- 170.892	85.479	1.989	-6.907	9.305
- - kortlopende schulden	181.170	-2.385	-12.122	-32.301	-14.151
Ontvangen interest	0	0	0	0	0
Betaalde interest	0	0	0	0	0
Totaal kasstroom uit operationele activiteiten	**2.364.656**	1.772.766	1.907.691	1.298.618	1.441.838
Kasstroom uit investeringsactiviteiten					
(Des)investeringen immateriële vaste activa	0	0	0	0	0
(Des)investeringen materiële vaste activa	-1.584.304	-1.147.313	-622.023	-427.183	-129.183

(Des)investeringen financiële vaste activa	0	0	0	0	0
Totaal kasstroom uit investeringsactiviteiten	-1.469.915	-1.147.313	-622.023	-427.183	-129.183
Kasstroom uit financieringsactiviteiten					
Mutatie langlopende schulden		0	0	0	0
Totaal kasstroom uit financieringsactiviteiten		0	0	0	0
Mutatie liquide middelen					
Beginstand liquide middelen	3.190.175	2.500.611	3.126.064	4.411.732	5.283.167
Mutaties liquide middelen	-689.563	625.453	1.285.668	871.435	1.312.655
Eindstand liquide middelen	2.500.611	3.126.064	4.411.732	5.283.167	6.595.822

Verwachtingen aantal leerlingen

De scholen van Primenius zijn gesitueerd in de provincies Groningen en Drenthe. Deze provincies worden getypeerd als een krimpgebied. De ontwikkeling in onze leerlingaantallen is zodanig, dat er sprake is van groei nu en voor de komende jaren.

Personele bezetting

Sinds een aantal jaren voert Primenius een heel actief personeelsbeleid, waarbij de digitale gesprekscyclus heel opportuun is. Met dit systeem ligt de verantwoordelijkheid voor continue ontwikkeling geheel in eigen hand van de werknemer. Daar waar de ontwikkeling van de medewerker ontoereikend is, spant de werkgever zich in door het aanbod van coaching, begeleiding en ondersteuning. Dat betekent ook, dat we helaas moeten constateren dat een behoorlijk aantal werknemers er ondanks die inspanningen niet in slaagt datgene te doen wat van de medewerker heden ten dage gevraagd moet en mag worden. Dit houdt dan ook in, dat wij van een aantal medewerkers afscheid hebben genomen. Dit, in goed overleg met de betreffende werknemers. Dit betekent, dat de meeste werknemers in een WW-situatie komen, waarbij het Participatiefonds de uitkering voor haar rekening neemt en ook de re-integratie verplichtingen met deze medewerkers verzorgt. Dit is geen verantwoordelijkheid meer van de stichting.

Beleid beheersing uitgaven inzake uitkering na ontslag

Primenius werkt conform de wet en reglementen van het Participatiefonds. Dat betekent dat alle uitkeringen na ontslag voor rekening komen van het Participatiefonds. Derhalve ziet de bestuurder van Primenius hierin geen risico's.

Zaken met een politieke of maatschappelijke impact

Maatschappelijke impact heeft voor een deel van ons werkgebied toch de aardbevingsproblematiek. Primenius zit in vier gemeenten met in totaal vijf scholen met deze problematiek, te weten: gemeente Bedum met de Walfridusschool, gemeente Delfzijl met de O.L.V. Sterre der Zeeschool, gemeente Eemsmond met De Schelp en gemeente Hoogezand-Sappemeer met de St. Gerardus Majellaschool en de Sint Antoniusschool.

De maatschappelijke impact is dat we veel tijd, energie en geld kwijt zijn om deze problemen het hoofd te bieden. Ook de overheid en de NAM komen niet geheel tegemoet aan de kosten die het schoolbestuur moet maken om nieuwe scholen te bouwen of scholen te versterken.

Dit hebben wij op diverse niveaus aangekaart: bij het ministerie, de PO-raad, de Nationaal Coördinator Groningen, de Provincie en meer. De overheid heeft voor het hele gebied niet de gevraagde 111 miljoen, maar slechts 73 miljoen beschikbaar gesteld om de zaak daarmee volledig bekostigd te krijgen. Dat betekent dat 40 miljoen elders (bij schoolbesturen of gemeenten) bekostigd zal moeten worden. Ook zien we dat gemeenten terughoudend zijn om daar volledig in bij te dragen. Op dit moment speelt de discussie dat de schoolbesturen zelf voor ongeveer 120 m² nieuw te bouwen of te versterken scholen moeten opdraaien. De meeste schoolbesturen, inclusief Primenius, zijn van mening dat deze problematiek niet is af te wenden op de schoolbesturen, maar dat de totale maatschappij die geprofiteerd heeft van de gaswinningsbaten hieraan bij moet dragen.

Wat eveneens van impact is geweest voor het onderwijsveld, is WWZ. Met name voor het bijzonder onderwijs (en dus voor Primenius) pakt dit veel ongunstiger uit dan voor het openbaar onderwijs. Ook zal dit nadelige financiële effecten tot gevolg hebben, waarmee door de overheid in de totale sector een tweedeling tot stand wordt gebracht.

Verder zijn we met de voorschool bezig in het kader van harmonisatie om te kijken of we de peuterspeelzalen onder kunnen brengen in onze scholen. Daarmee zijn we in de gemeente Emmen al heel ver en met diverse andere gemeenten zijn de gesprekken net begonnen om te kijken welke mogelijkheden er zijn. De gemeente Emmen komt de schoolbesturen ruimschoots tegemoet in de te maken kosten, met name op het gebied van gebouwaanpassingen.

Met de andere gemeenten zijn we nog in gesprek om te kijken welke oplossingen we daar kunnen aanbieden. De andere gemeenten willen wel de peuterspeelzalen en de VVE-kinderen aan de schoolbesturen overdragen, maar lijken nog niet bereid om daar gebouwelijk in tegemoet te komen. Dit blijft ook in 2017 de aandacht van het schoolbestuur krijgen.

Verder heeft de intrede gedaan dat we merken dat goede onderwijzers en directeuren niet meer makkelijk te werven zijn. De arbeidschaarste komen we nu ook in het Noorden tegen. In 2017 zal Primenius een offensief starten waarmee we de tekorten in de arbeidsmarkt proberen het hoofd te bieden. We denken aan preferente samenwerking met pabo's. Op dit moment zijn wij in gesprek met de Katholieke Pabo Zwolle om hieraan vorm te geven. De uitkomst hiervan zal vervolgd worden in het jaarverslag 2017.

3.1 Verslag raad van toezicht

De raad van toezicht is het hoogste orgaan binnen de stichting. De raad van toezicht houdt toezicht op de kwaliteit van het bestuur, het financiële beleid, het behalen van de gestelde doelen, het werkgeverschap en de reglementering van besturing en de verantwoording. Ook bepaalt de raad de kaders van de organisatie door het meerjarenbeleid op strategisch en financieel gebied vast te stellen. De raad heeft daarnaast goedkeurings- en vaststellingsbevoegdheden, fungeert als klankbord en vervult een adviesrol voor het college van bestuur.

De raad bestaat uit zes leden. Zij dienen de grondslag van de stichting te onderschrijven en zich in hun verdere maatschappelijk handelen bewust te zijn van hun voorbeeldfunctie voor de gehele stichting.

Leden van de raad hebben zitting voor een tijdvak van vier jaar, volgens een op te stellen rooster van aftreden. Een volgens het rooster aftredend lid van de raad van toezicht is voor maximaal één periode van vier jaar herbenoembaar. Benoeming en herbenoeming van de leden geschiedt op basis van open coöptatie.

Samenstelling raad van toezicht

De raad van toezicht is zodanig samengesteld dat betrokkenheid bij katholiek onderwijs, deskundigheid en verankering in de samenleving en de maatschappelijke omgeving is gewaarborgd.

De personele samenstelling van de raad is als volgt:

Mevrouw M.H.M. de Jong, Groningen	Voorzitter
Mevrouw A. van den Bosch, Groningen	Plaatsvervangend voorzitter
De heer L.M. Dillerop, Oosterwolde	Lid
Mevrouw H. Kamphuijs, Assen	Lid (aftredend per 31 december 2017)
Mevrouw M. Keurs-Scholte Albers, Zwartemeer	Lid
De heer W.S. de Vries, Grolloo	Lid

Vergaderingen 2017

De raad van toezicht heeft in 2017 zes keer vergaderd in aanwezigheid van de voorzitter van het college van bestuur.

Naast deze vergaderingen is de raad een aantal keren bijeen geweest voor training en het bepalen van de koers van Primenius. Naar aanleiding hiervan heeft zij in samenspraak met het college van bestuur besloten om onderzoek te laten verrichten naar de organisatiestructuur van Primenius.

De adviezen en conclusies uit het rapport zijn integraal overgenomen. In 2018 wordt gestart met de uitvoering en inbedding ervan in de organisatie en met de werving van een nieuwe bestuurder, met het oog op de naderende pensioenleeftijd van de voorzitter van het college van bestuur.

Schoolbezoeken

De raad van toezicht heeft op 9 juni 2017 een bezoek gebracht aan de Kardinaal Alfrinkschool en aan BSO De Kaskrakers te Emmen en op 2 oktober aan de H. Gerardusschool in Ter Apel en In de Manne te Veendam. De schoolbezoeken hebben als doel om de leden van de raad van toezicht in staat te stellen de ontwikkeling van de organisatie op schoolniveau te monitoren. De schoolbezoeken worden door de teamleden van de bezochte scholen zeer op prijs gesteld.
Verder is ook de door Primenius georganiseerde studiedag in De Nieuwe Kolk bezocht op de Dag van de Leraar op 5 oktober.

Domeinen en werkgeversrol

De raad van toezicht is integraal verantwoordelijk en werkt niet met commissies. Wel zijn er domeinen benoemd waar de diverse leden hun affiniteit en expertise op bepaalde terreinen inzetten. Het gaat om vier domeinen:

- Onderwijs, Kwaliteit & Identiteit
- Organisatie & HRM
- Financiën & Bedrijfsvoering
- Communicatie & Draagvlak

Verder berust de werkgeversrol bij de voorzitter en de plaatsvervangend voorzitter van de raad. Zij voeren evaluatiegesprekken met het college van bestuur.

Gevoerd overleg

Voorzitter RvT en voorzitter CvB

In voorkomende gevallen heeft overleg plaatsgevonden tussen de voorzitter van de raad van toezicht en het college van bestuur. Dit is bijvoorbeeld aan de orde geweest bij het ontstaan van specifieke problemen bij een school van de stichting. Het college van bestuur informeert de (voorzitter van de) raad dan actief, terwijl de voorzitter van de raad andersom actief de vinger aan de pols houdt om te horen hoe de bestuurder de ontstane situatie afhandelt. Alle contacten verlopen constructief.

GMR-overleg

Op 17 mei en op 4 oktober heeft de raad vergaderd met de gemeenschappelijke medezeggenschapsraad om lopende zaken te bespreken.

Overige activiteiten en bezoldiging

De individuele leden van de raad van toezicht hebben in 2017 zoveel mogelijk deelgenomen aan themabijeenkomsten, cursussen en congressen, georganiseerd door onder andere Onderwijsbureau Meppel en de Vereniging voor Toezichthouders in Onderwijsinstellingen (VTOI). De voorzitter en plaatsvervangend voorzitter hebben zich aangesloten bij het sectorplatform PO van de VTOI over het thema Medezeggenschap. Tevens is de jaarvergadering van de VTOI bezocht.

Het doel van deelname aan deze activiteiten is om op de hoogte te blijven van ontwikkelingen op het terrein van toezichthouden.

De bezoldiging van de leden van de raad van toezicht is als volgt:

Naam	**Pres. verg.** **€ per jaar (bruto)**	**Reiskosten verg.** **€ per jaar (netto)**	**Totaal** **€ per jaar**
Mevrouw M.H.M. de Jong	7.500,00	233,32	7.733,32
Mevrouw A. van den Bosch	5.000,00	238,83	5.238,83
De heer L.M. Dillerop	5.000,00	101,46	5.101,46
Mevrouw H. Kamphuijs	5.000,00	263,91	5.263,91
Mevrouw M. Keurs	5.000,00	452,58	5.452,58
De heer W.S. de Vries	5.000,00	120,65	5.120,65

De reiskostenvergoedingen worden tegen 19 cent per kilometer uitbetaald. Dit wordt niet in het WNT model verantwoord, omdat hierin alleen de belastbare onkostenvergoeding moet worden getoond.

3.2 Risicoparagraaf & aanwezigheid en werking van het interne risicobeheersings- en controlesysteem

De stichting opereert in een dynamische en complexe omgeving en dit brengt risico's met zich mee. De risico's zijn een belangrijk onderdeel geworden van de plannings- en controlecyclus.
De managementrapportage is hierbij een belangrijk onderdeel en daarin zal in de toekomst het risicomanagement worden opgenomen.
Op de meeste beleidsterreinen is sprake van stabiliteit van het risico. Vastgesteld moet worden of er nieuwe risico´s ontstaan of dat de huidige risico's vergroten. Zo zal bijvoorbeeld het risico betreffende huisvesting in de komende jaren toenemen. De risico´s zijn thans beheersbaar en de organisatie is *in control*.

Het actieve beleid van Primenius wordt gecontinueerd met betrekking tot de leegstand binnen de scholen, teneinde het weglekken van middelen tot een minimum te beperken.

Interne risicobeheersing en controlesysteem

Het interne risicobeheersingssysteem van het bestuur bestaat uit:

- De planning- en controlecyclus: elk jaar wordt voor de komende vier jaar een financiële planning opgesteld. In deze plannen worden het strategische beleid en de financiering hiervan verder uitgewerkt. Het plan omvat ook de strategische doelstelling en het budget voor het komende jaar. Periodiek wordt gerapporteerd over de operationele en financiële performance (*early warning system*) middels Planning & Control sessies.
- Accountantsverklaring: hierin wordt de betrouwbaarheid van de financiële rapportage expliciet door het verantwoordelijke management bevestigd.
- Duidelijke rollenscheiding is aangebracht binnen het bestuur door de code Goed Bestuur.

Risico's en onzekerheden

Onderwijskwaliteit

Door gecombineerde en grotere groepen, neemt de druk op goed vakmanschap van de directeur en de leerkrachten toe. Er zal scherp gestuurd moeten blijven worden op de onderwijskwaliteit van de scholen. Om het vakmanschap van de leerkrachten en de directeur te waarborgen, worden minimaal één keer per jaar audits uitgevoerd om de onderwijskwaliteit te bewaken en indien nodig tijdig bij te sturen. De voorzitter van het college van bestuur bezoekt twee keer per jaar de scholen, waarbij hij toeziet op de kwaliteit van onderwijs en bedrijfsvoering. Met alle inspanningen en het gevoerde actieve beleid op de gebieden van huisvesting en onderwijspersoneel tracht de stichting de financiën zo goed mogelijk aan te wenden en daarbij vernieuwend te zijn. De digitalisering van het onderwijs binnen de stichting blijft verder toenemen als een investering voor de toekomst.

Passend onderwijs

Op 1 augustus 2014 is de Wet passend onderwijs ingevoerd. De scholen van Primenius maken deel uit van vier verschillende samenwerkingsverbanden voor passend onderwijs. De indeling is regionaal bepaald. Zestien scholen horen bij het verband dat de hele provincie Groningen beslaat (samenwerkingsverband PO 20-01), drie scholen komen bij het samenwerkingsverband in Noord-Drenthe (samenwerkingsverband PO 22-01), twaalf scholen zitten in het samenwerkingsverband in Zuid-Oost Drenthe (samenwerkingsverband

PO 22-02) en één school is aangesloten bij samenwerkingsverband Hoogeveen (samenwerkingsverband PO 22-03). Deze laatste school, en daarmee samenwerkingsverband 22-03, is per 1 augustus 2016 aangesloten bij Primenius. De besturen hebben vanuit de samenwerkingsverbanden de benodigde financiële middelen ontvangen. Deze middelen zijn aangewend voor het onderwijsondersteuningsteam (OOT), waarover de stichting al voor een groot deel beschikte en dat tot 1 augustus 2014 werd bekostigd uit de 'Weer Samen Naar School'-gelden. Hieruit worden deskundigen zoals orthopedagogen, ambulant begeleiders en MIB'ers bekostigd. Tevens bieden deze middelen extra financiële ruimte voor het ambulant aantrekken van andere specialisten via het tripartiete akkoord. De leerlingen kunnen dan adequaat worden ondersteund en begeleid bij hun onderwijsproces en hun ontwikkelpositie, om zo hun talenten maximaal tot ontwikkeling te brengen. Daarnaast heeft de stichting vanuit deze middelen gedragsspecialisten aangetrokken vanuit het tripartiete akkoord. Met een doorkijk naar 2017 moet de inzet van deze middelen en de daarmee te behalen resultaten in overeenstemming zijn met de doelstellingen zoals die zijn vastgelegd in het ondersteuningsplan van het samenwerkingsverband en het ondernemingsplan van Primenius.

Leerlingaantallen

De eerdergenoemde prognose van het aantal leerlingen laat zien dat de komende jaren een stijging van het leerlingenaantal wordt verwacht. Wel moet worden opgemerkt dat het in stand houden van kleine scholen onder druk komt te staan. Dit wordt versterkt doordat in de toekomst de kleinescholentoeslag mogelijk zal verdwijnen, waar een soort `vergoeding samenwerking´ voor in de plaats komt. Welke gevolgen dit heeft voor Primenius is niet bekend, aangezien niet duidelijk is hoe deze nieuwe bekostiging wordt vormgegeven. Bij de nieuwe stichting is de bekostiging van de kleinescholentoeslag inzichtelijk en kan, zodra duidelijk is hoe de bekostiging wordt vormgegeven, een adequate inschatting worden gemaakt van de impact van deze wijziging.

Personele risico´s

Het is noodzakelijk dat het personeelsbestand in overeenstemming wordt gebracht met de ontwikkeling van het aantal leerlingen. Hierbij is het tevens van belang om een zogenaamde flexibele schil te hebben om de risico's te beperken. Door een goede personeelsplanning kan dit risico in de hand worden gehouden. De organisatie beschikt over betrouwbare cijfers met betrekking tot het personeelsverloop en de personeelsopbouw. Ziekteverzuim, mobiliteit en vakmanschap spelen hierbij een belangrijke rol en er zal ook in de toekomst geïnvesteerd moeten worden in personeel.

Financiële risico´s

Door de terugloop van het leerlingenaantal van een aantal scholen zal de bekostiging voor de huisvesting van scholen achterblijven in verband met leegstand. Aangezien het onderhoud en de kosten van bijvoorbeeld energie constant zijn loopt de organisatie financieel risico over deze scholen. Zie ook onder de paragraaf Huisvesting.

Huisvesting

De scholen voldoen aan de minimale eisen. De vraag is echter of de scholen ook voldoen aan de energiebesparende eisen van deze tijd. De energielasten zullen blijven stijgen als gevolg van de prijsontwikkelingen en doordat meer gebruik wordt gemaakt van het ICT-onderwijs.

In verband met leegstand is er minder geld beschikbaar voor het onderhoud van de schoolgebouwen. Deze leegstand wordt niet vergoed. Daarnaast is met ingang van kalenderjaar 2015 het buitenonderhoud overgeheveld van gemeenten naar schoolbesturen. Dit brengt extra risico's met zich mee.

Naast regelmatig overleg met de gemeentes en door samenwerking op bestuurs- en schoolniveau kan risicovolle huisvesting worden verbeterd. Per 1 januari 2015 is de wet aangepast, waardoor de middelen voor het buitenonderhoud niet langer naar de gemeenten maar rechtstreeks naar het schoolbestuur gaan. Dat houdt in dat deze post op de nulstand begint. Echter, om gepland onderhoud en (klein) renovatiewerk te kunnen bekostigen, hebben de rechtsvoorgangers van Primenius en de SKOD in 2014 een aanvang gemaakt met het opbouwen van een voorziening van buitenonderhoud.

Postadres: Postbus 12 | 9665 ZG Oude Pekela
Bezoekadres: Scholtenswijk 10 | 9665 ZG Oude Pekela
0597-676955 | info@Primenius.nl | www.Primenius.nl
Bestuursnummer: 45000| BRIN-nummer: AH14

Bijlage

	2016	2017	2018	2019	2020	2021
00FI Samenwerkingsbasisschool PORK	218	221	229	231	232	214
01BO De Toermalijn	113	123	115	115	115	115
03ON St. Gerardus Majella	143	130	125	125	117	110
03RX Willibrordschool	215	246	247	243	234	224
03RY St. Gerardus	209	206	199	202	198	203
03SL R.K. Basissch. Bonifatius	92	97	97	103	110	110
04OE Jenaplanschool 't Sterrenpad		178	181	175	172	171
04PT Het Blokland	54	49	46	48	40	41
04SK Basisschool St. Frans	115	112	106	97	90	83
05CJ Hoogholtje	41	36	36	35	33	30
05DB St. Josephschool	96	99	100	99	95	88
05DQ R.K. Basisschool De Schelp	130	130	128	128	125	123
05KB St. Vitus	146	138	140	136	136	137
06CI St. Walfridus	171	185	189	195	194	191
06LH R.K. Basissch. H. Gerardus	65	71	70	71	72	73
06QH R.K. Basisschool De Banier	155	145	151	149	135	129
06SI St. Theresia	134	125	121	119	108	97
06SQ R.K. St. Willibrordusschool	160	156	165	169	169	170
06YD De Hoeksteen	44	41	39	37	37	36
07PA Vredeveld	58	50	56	56	57	58
07QK R.K. Mariaschool	86	96	105	121	137	151
07QM St. Antoniusschool	320	346	356	357	351	347
07UC O.L.V. Sterre der Zee	57	60	63	63	61	57
08PK R.K. Heilig Hartschool	46	47	46	42	40	36
08PM St. Antonius	190	172	175	172	170	171
08VC De Brummelbos	199	199	197	201	208	202
08XL Maria in Campis	69	48	43	39	40	40
09OB Kard. Alfrink	343	316	313	311	301	302
10YR St. Henricusschool	223	218	214	213	208	209
11CB Kristalla	99	108	116	126	127	139
11MD Past. Middelkoopschool	131	130	133	135	137	136
15DL Mgr. Bekkers	391	400	398	398	397	383
21PU De Diedeldoorn	161	159	161	166	163	168
23DM In de Manne	184	184	192	216	224	229
Eindtotaal	**4858**	**5021**	**5052**	**5093**	**5033**	**4973**